

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันส่งออก
กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา
An Analysis of Export Competitiveness
of Thai Frozen Shrimps in the United States of America

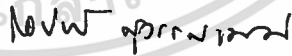
ของ

นายศักดิ์กมล วิริยะวีรวรรณ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2546

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

 21/3/46
(ดร.โอบอล สุวรรณเมฆ)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 21/3/46
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสรรค์ โนชัย)

หัวหน้าภาควิชาฯ

 21/3/46
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภิสิทธิ์ แก้วมา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันส่งออก
กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา
An Analysis of Export Competitiveness
of Thai Frozen Shrimps in the United States of America

โดย

T098086

นายศักดิ์กมล วิริยะวีรธรรม

ปพ.
ศ ๑๒๒ ก
๒๕๔๖

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน.....๑๘๐๘๖..

เสนอ

วัน,เดือน,ปี.....๗.๐.๒๕๔๖...

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. ๒๕๔๖

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย
ในตลาดสหรัฐอเมริกา

โดย: นายศักดิ์กมล วิริยะวีรวรรณ

ชื่อปริญญา: วิทยาศาสตรบัณฑิต(บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก: บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ: โพล์ สุวรรณเมฆ 21 / สิงหาคม / 46

(โพล์ สุวรรณเมฆ)

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาสภาพการทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง วิเคราะห์ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ วิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันทะหว่างประเทศ และเพื่อเสนอแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การศึกษาค้นคว้านี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปี โดยการวิเคราะห์ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏจะศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันทะหว่างประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 พบว่า ทุกประเทศมีค่า RCA ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าทุกประเทศ มีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยประเทศไทยมีแนวโน้มความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบลดลงในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2538-2540 จากนั้นแนวโน้มความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบเริ่มเพิ่มขึ้นในช่วงหลัง ระหว่างปี พ.ศ. 2541-2543 ในขณะที่ประเทศเอกวาดอร์มีแนวโน้มความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2537-2541 จากนั้นแนวโน้มความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบดังกล่าวเริ่มลดลง ประเทศเม็กซิโกมีแนวโน้มความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 สำหรับประเทศอินโดนีเซียและอินเดียมีแนวโน้มความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันทะหว่างประเทศของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2537-2543 พบว่าทุกประเทศมีค่าเป็นบวกทั้งหมดซึ่งทำให้ประเทศเหล่านั้นมีสถานะเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าทุกประเทศ ประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดียมีย่านแนวโน้มสัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก แต่ประเทศไทยมีค่าแนวโน้มสัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ทำให้พบว่าประเทศไทยยังมีความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในระดับโลก แต่ควรระมัดระวังการนำเข้าของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งซึ่งมีมูลค่าสูงขึ้นทุก ๆ ปี อาจจะทำให้ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลงได้ ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรมีการเข้ามาดูแลการนำเข้าของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งอย่างใกล้ชิดเพื่อกำหนดหรือตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ ด้วยความกรุณาในการให้คำแนะนำ คำปรึกษา การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา และข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก ดร.โอปอล์ สุวรรณเมฆ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสรรค์ โนชัย กรรมการปัญหาพิเศษ และอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่เอื้อเพื่อข้อมูล และรายละเอียดอันเป็นประโยชน์ต่อการทำปัญหาพิเศษ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ควบคุมห้องคอมพิวเตอร์ ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ผู้เป็นที่รักและเคารพอย่างสูง ที่ให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ และเป็นกำลังใจด้วยดี รวมถึงขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะ และให้ความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ศักดิ์กมล วิริยะวีรารม
มีนาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
สารบัญตารางผนวก	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
วิธีการศึกษา	7
บทที่ 2 โครงร่างทางทฤษฎี	10
การตรวจเอกสาร	10
ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	11
การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ	11
การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ	12
การวิเคราะห์การวัดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ RCA และ ICC	13
บทที่ 3 สภาพการผลิตและการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	15
สภาพการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	15
แหล่งผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่สำคัญของโลก	15
การผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทย	19
สภาพทางการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย	21
สภาพทั่วไปทางการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งภายในประเทศ	21
สภาพทั่วไปทางการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในต่างประเทศ	27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	37
การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ	37
การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ	45
การวิเคราะห์การวัดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ RCA และ ICC	47
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	48
สรุป	48
ข้อเสนอแนะ	51
เอกสารอ้างอิง	56
ภาคผนวก	58
ภาคผนวก ก มาตรฐานและราคาของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพื่อการส่งออก	59
ภาคผนวก ข ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA)	63
ภาคผนวก ค ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (ICC)	66

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2541-2543	2
2	มูลค่าการส่งออกของสินค้าของประเทศไทย 10 อันดับแรก พ.ศ. 2544	3
3	ตลาดส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่สำคัญของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544	3
4	ประเทศคู่แข่งชั้นที่สำคัญของประเทศไทยในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่ แข็งไปประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2539-2543	5
5	Matrix For Measuring International Competitiveness	9
6	ผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศที่สำคัญของโลกระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	16
7	ตลาดส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง 10 ประเทศแรกของไทย ปี พ.ศ. 2540-2544	23
8	แหล่งนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง 10 ประเทศแรกของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544	24
9	ปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์กุ้งของสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2540-2544	31
10	อัตราการบริโภคกุ้งในประเทศสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2533-2542	32
11	อันดับยอดขายที่สูงที่สุดของอาหารทะเลในร้านอาหาร 5 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2542	32
12	อาหารทะเลที่มียอดขายสูงสุด 5 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2542	33
13	มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญไป ยังประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	38
14	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) ของการส่งออกกุ้งสด แช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย เอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย ไปยังสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	38
15	สัดส่วนการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศที่สำคัญไปยัง ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	39

ตารางที่		หน้า
16	วิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (International Competitiveness Coefficients : ICC)	46
17	ผลการวิเคราะห์การวัดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ RCA และ ICC	47

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ส่วนแบ่งการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	17
2	ส่วนแบ่งการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ไปยังสหรัฐอเมริการะหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	18
3	กราฟแสดงราคากุ้งกุลาดำของไทยแยกเป็นรายเดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2544	25
4	วิธีการตลาดกุ้งกุลาดำภายในประเทศ	27

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวกที่		หน้า
1	ขนาดมาตรฐานกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	59
2	เกณฑ์กำหนดข้อบกพร่องของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ยอมให้ได้	60
3	ราคากุ้งกุลาดำของไทยแยกเป็นรายเดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2544	61
4	ราคาเฉลี่ยขายส่งรายปีกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย ณ ตลาดสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2544	62
5	มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศผู้ส่งออก i ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา (X_{ik}) ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	63
6	มูลค่าการส่งออกทั้งหมดในทุกสินค้าของประเทศผู้ส่งออก i ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา (X_i) ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	64
7	มูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากทั่วโลกของประเทศสหรัฐอเมริกา (X_{wk}) ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	64
8	มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุกชนิดจากทั่วโลกของประเทศสหรัฐอเมริกา (X_w) ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543	65
9	มูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศผู้ส่งออก i	66
10	มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปทั่วโลกของประเทศผู้ส่งออก i	66

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยในช่วงแรกจะเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ และต่อมาได้พัฒนาเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งการผลิตภาคการเกษตรกรรมของไทยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ คือ พืชปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้ บริการทางการเกษตร และแปรรูปผลิตผลเกษตรอย่างง่าย เมื่อพิจารณาถึงสาขาประมง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมประมงนั้น ได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย กระบวนการแปรรูปเป็นสินค้าอุตสาหกรรมประมงนั้นสามารถทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าชนิดนั้นเป็นอย่างมาก ซึ่งรัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญและมีนโยบาย ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาประมงให้ก้าวหน้า ทำให้เกิดการเพิ่มผลผลิตทั้งเพื่อการบริโภคในประเทศและเพื่อการส่งออก (ฐะปะนีย์, 2539: 1)

ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ประเทศไทยส่งออกมีหลายประเภท เช่น ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแช่เย็น แช่แข็ง ได้แก่ กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ปลาหมึกสดแช่เย็นแช่แข็ง เนื้อปลาสดแช่เย็นแช่แข็ง ปลาสดแช่เย็นแช่แข็ง และปูสดหนึ่งหรือคัมหรือแช่เย็นแช่แข็ง หรือการส่งออกในรูปกุ้งแห้ง ปลาหมึกแห้ง และปลาแห้ง เป็นต้น ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำจำพวกกุ้ง โดยเฉพาะกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งนั้นทำรายได้ในการส่งออกมากเป็นอันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับสินค้าประมงประเภทอื่น โดยในปี พ.ศ. 2543 สามารถส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งได้ในปริมาณ 144,338 เมตริกตัน คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 60,270.30 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.23 ของสินค้าสัตว์น้ำที่ส่งออกทั้งหมด รองลงมาคือสินค้าประเภทปลาหมึกสดแช่เย็นแช่แข็งที่ส่งออกในปี พ.ศ. 2543 คิดเป็นมูลค่า 11,462.00 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.13 ของสินค้าสัตว์น้ำที่ส่งออกทั้งหมด (ตารางที่ 1) โดยในปี พ.ศ. 2544 มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งติดอันดับ 5 ใน 10 อันดับแรกของสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย มีมูลค่าสูงถึง 96,995.60 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.40 ของสินค้าส่งออกทั้งหมด (ตารางที่ 2) ด้วยเหตุนี้กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจึงเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญที่สามารถนำเงินตราเข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญในการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของไทย คือประเทศสหรัฐอเมริกาโดยเมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในปี พ.ศ. 2541-2544 (ตารางที่ 3) มูลค่าการส่งออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2541-2543

รายการ	2541			2542			2543		
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่า (ร้อยละ)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่า (ร้อยละ)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่า (ร้อยละ)
กุ้ง	151,447.0	58,806.7	32.75	139,219.0	48,696.2	28.43	145,353.0	60,644.1	32.43
-กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	150,014.0	58,343.3	32.49	138,105.0	48,348.2	28.22	144,338.0	60,270.3	32.23
-กุ้งแห้ง	1,246.0	380.9	0.21	1,074.0	332.0	0.19	985.0	354.6	0.19
-กุ้งต้มสุกแช่เย็น	187.0	82.5	0.05	37.0	15.9	0.01	34.0	19.2	0.01
ปลาหมึก	83,545.0	12,810.4	7.13	92,992.0	12,750.3	7.44	92,354.0	13,313.0	7.12
-ปลาหมึกสดแช่เย็นแช่แข็ง	78,124.0	11,636.2	6.48	85,309.0	11,338.7	6.62	83,390.0	11,462.0	6.13
-ปลาหมึกแห้ง	438.0	184.4	0.10	467.0	189.0	0.11	427.0	178.3	0.10
-ปลาหมึกแปรรูป	4,981.0	989.8	0.55	7,217.0	12,226.0	7.14	8,532.0	1,672.6	0.89
ปลา	409,862.0	16,192.8	9.02	395,176.0	16,305.6	9.52	363,995.0	16,497.8	8.82
-เนื้อปลาสดแช่เย็นแช่แข็ง	101,194.0	7,572.5	4.22	114,800.0	9,043.7	5.28	122,809.0	10,111.3	5.41
-ปลาสดแช่เย็นแช่แข็ง	281,101.0	7,136.3	3.97	251,765.0	5,473.5	3.20	208,520.0	4,352.1	2.33
-ปลาแห้ง	19,583.0	828.0	0.46	19,110.0	750.9	0.44	25,009.0	1,231.4	0.66
-ปลามีชีวิตและพันธุ์ปลา	7,984.0	656.1	0.37	9,502.0	1,037.5	0.61	7,655.0	803.0	0.43
สัตว์น้ำที่มีเปลือกแข็ง	14,292.0	1,688.2	0.94	18,413.0	1,894.3	1.11	20,393.0	2,497.2	1.34
-ปูสดแช่แข็งนึ่งหรือต้ม	5,678.0	452.8	0.25	3,893.0	496.5	0.29	3,509.0	882.9	0.47
-หอย	2,435.0	267.0	0.15	6,687.0	417.1	0.24	6,612.0	311.4	0.17
-สัตว์น้ำที่มีเปลือกแข็งอื่นๆ	6,181.0	968.4	0.54	7,835.0	980.7	0.57	10,273.0	1,302.8	0.70
แมงกะพรุนแห้ง	2,455.0	109.5	0.06	9,259.0	381.9	0.22	4,979.0	234.3	0.13
สัตว์น้ำอื่นๆ	2,206.0	440.5	0.25	2,235.0	625.8	0.37	2,341.0	844.3	0.45
รวมทั้งหมด	1,322,953.0	179,546.3	100.00	1,303,095.0	171,303.8	100.00	1,251,508.0	186,982.6	100.00

ที่มา: (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544)

ตารางที่ 2 มูลค่าการส่งออกของสินค้าของประเทศไทย 10 อันดับแรก พ.ศ. 2544 (ล้านบาท)

รายการสินค้า	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1.เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	346,589.20	12.00
2.แผงวงจรไฟฟ้า	154,879.50	5.40
3.ยานพาหนะและอุปกรณ์	144,105.90	5.00
4.เสื้อผ้าสำเร็จรูป	129,315.20	4.50
5.กึ่งสัดແ່ເຂັ້ນແ່ແຈັ້ງ	96,995.60	3.40
6.อัญมณีและเครื่องประดับ	78,759.30	2.70
7.เม็ดพลาสติก	73,482.40	2.50
8.ข้าว	70,123.00	2.40
9.เครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์	68,562.10	2.40
10.ยางพารา	58,703.00	2.00
รวมสินค้า 10 รายการ	1,221,515.20	42.20
สินค้าอื่น ๆ	1,671,661.40	57.80
มูลค่าการส่งออกรวม	2,893,176.60	100.00

ที่มา: (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2545)

ตารางที่ 3 ตลาดส่งออกกึ่งสัดແ່ເຂັ້ນແ່ແຈັ້ງที่สำคัญของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544 (ล้านบาท)

ประเทศ	2540	2541	2542	2543	2544
1. โลก	47,183.90	58,343.30	48,348.20	60,270.30	54,748.00
2.อาเซียน	3,494.80	4,845.20	3,546.30	4,417.50	2,742.30
3.สหภาพยุโรป	3,864.70	5,972.00	2,671.10	2,432.30	2,452.00
4.ญี่ปุ่น	12,277.10	12,723.70	10,983.90	13,101.10	11,671.10
5.สหรัฐอเมริกา	14,516.20	20,559.50	19,653.00	29,098.40	27,245.40
6.ประเทศอื่น ๆ	13,031.00	14,243.00	11,493.90	11,221.00	10,637.20

ที่มา: (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2545)

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปสหรัฐอเมริกามีมูลค่ามากกว่าญี่ปุ่นเกือบเท่าตัวในการส่งออกสินค้าชนิดเดียวกัน และยังมีมูลค่าเป็นร้อยละ 50 ของมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปทั่วโลก เพราะฉะนั้นตลาดสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดที่มีความสำคัญกว่าตลาดอื่น

การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกานั้น พบว่าในปี พ.ศ. 2540 มีมูลค่า 603 ล้านบาทหรือสหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นเป็น 715 และ 768 ล้านบาทหรือสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2541 และ 2542 ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยสามารถส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 945 ล้านบาทหรือสหรัฐฯ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 30.98 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปประเทศสหรัฐอเมริกา (ตารางที่ 4)

ประเทศคู่แข่งที่สำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปสหรัฐอเมริกาได้แก่ประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย อินเดีย บังกลาเทศ และเวียดนาม ซึ่งในปี พ.ศ. 2540 ประเทศเอกวาดอร์สามารถส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปสหรัฐอเมริกา มูลค่า 582 ล้านบาทหรือสหรัฐฯ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดถึงร้อยละ 22.75 รองจากประเทศไทย แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 และ 2542 เอกวาดอร์ส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปสหรัฐอเมริกาคิดเป็นมูลค่าลดลงเหลือ 570 และ 402 ล้านบาทหรือสหรัฐฯ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการเกิดโรคระบาดในกุ้ง ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ เช่น เม็กซิโก อินเดีย และอินโดนีเซีย เป็นต้น สามารถส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปประเทศสหรัฐอเมริกาคิดเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539-2543 โดยประเทศเม็กซิโกนั้นมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปสหรัฐอเมริกาคิดเป็นมูลค่าที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2542 และ 2543 สามารถส่งออกคิดเป็นมูลค่าถึง 384 ล้านบาทหรือสหรัฐฯ และ 402 ล้านบาทหรือสหรัฐฯ ตามลำดับ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 14.70 และ 13.18 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศเม็กซิโกนั้นผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่มีคุณภาพสูงและได้เปรียบในฐานะเป็นสมาชิกกลุ่มนาฟตา ขณะที่ประเทศอินเดียและประเทศอินโดนีเซียมีแนวโน้มส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน (ตารางที่ 4)

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็น ได้ว่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเป็นสินค้าที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ประเทศไทยในสัดส่วนที่สม่ำเสมอและเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะประเทศไทยก็ได้เปรียบในด้านวัตถุดิบ กำลังคน ทุน เทคโนโลยีการผลิตที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งสภาพภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงกุ้งและความพยายามในการแสวงหาวัตถุดิบที่เพิ่มขึ้นด้วย การทำประมงกับประเทศเพื่อนบ้านประกอบกับความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนรวมทั้ง ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ของชาวประมง ผู้เพาะเลี้ยงกุ้ง ผู้แปรรูปและผู้ส่งออก ทำให้ผลิตผลไทยมีคุณ

ตารางที่ 4 ประเทศคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทยในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปประเทศ
สหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2539-2543

ประเทศ	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)					ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)				
	2539	2540	2541	2542	2543	2539	2540	2541	2542	2543
1.ไทย	619	603	715	768	945	28.98	23.57	27.10	29.39	30.98
2.เม็กซิโก	325	369	380	384	402	15.22	14.43	14.40	14.7	13.18
3.อินเดีย	100	120	124	148	222	4.68	4.69	4.70	5.66	7.28
4.เอกวาดอร์	370	582	570	402	186	17.32	22.75	21.61	15.38	5.10
5.เวียดนาม	28	35	62	79	182	1.31	1.37	2.35	3.02	5.97
6.อิน โคนีเซีย	106	148	174	159	179	4.96	5.79	6.60	6.08	5.87
7.บังกลาเทศ	110	132	91	112	145	5.15	5.16	3.45	4.29	4.75
8.เวเนซุเอลา	48	76	48	94	141	2.25	2.97	1.82	3.60	4.62
9.จีน	31	63	33	45	128	1.45	2.46	1.25	1.72	4.20
10.ฮอนดูรัส	70	70	67	67	84	3.28	2.74	2.54	2.56	2.75
ประเทศอื่น ๆ	329	360	374	355	436	15.40	14.07	14.18	13.60	15.30
รวม	2136	2558	2638	2613	3050	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: (U.S. Department of Commerce, Bureau of the Census, 2000)

ภาพดีเป็นที่ยอมรับและนิยมบริโภคจนสามารถขยายตลาดไปได้อย่างกว้างขวาง แต่ในการเร่งรัดการส่งออกจะเป็นไปได้ด้วยดีในอนาคตจะต้องศึกษาและขจัดปัญหาต่าง ๆ เช่น ค่าแรงที่สูงขึ้นที่สมทบต่อต้นทุน การใช้วิธีการจับกุ้งที่ไม่เหมาะสม ปัญหาการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยและโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ การกีดกันทางการค้า สภาวะเศรษฐกิจของตลาดการส่งออกซึ่งจะมีผลต่อการผลิตและการส่งออก รวมทั้งปัญหาประเทศคู่แข่งในตลาดโลก เช่น เวียดนาม จีน อินเดีย อิน โคนีเซีย เป็นต้น ซึ่งได้เปรียบทั้งในด้านวัตถุดิบและแรงงาน เอกวาดอร์ เม็กซิโก และแคนาดา ซึ่งมีความได้เปรียบในด้านที่ตั้ง ซึ่งปัญหาประเทศคู่แข่งเป็นปัญหาที่สำคัญมากในตลาดนี้เพราะมีการแข่งขันสูง

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเป็นสินค้าที่มีความสำคัญ และมีช่องทางที่จะพัฒนาเป็นที่รู้จักในตลาดส่งออกมากยิ่งขึ้น เนื่องจากกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยมีการส่งออกมานาน แต่ปรากฏว่าการขยายและการรักษาตลาดในการส่งออกยังไม่ได้ตามเป้าหมายและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยังไม่ได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากประสบปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาถึงสถานะการผลิต การตลาด การส่งออก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาด เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาการผลิตและตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนทำให้ทราบถึงส่วนแบ่งตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยและคู่แข่ง อีกทั้งความสามารถในการแข่งขันของไทยกับประเทศคู่แข่งในตลาดนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐอเมริกา อันจะนำไปสู่แนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อสามารถขยายส่วนแบ่งตลาดสหรัฐอเมริกาของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งให้อยู่ในระดับสูงและต่อเนื่องตลอดไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังสหรัฐอเมริกา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการผลิต การตลาด และการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังสหรัฐอเมริกา รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตและการตลาด เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ทำให้ทราบความสามารถทางการแข่งขันส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกาเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ

ขอบเขตการศึกษา

1. สินค้าที่นำมาทำการศึกษาคือกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง โดยเลือกศึกษาจากสินค้าในการจำแนกตามพิกัดอัตราศุลกากรในระบบฮาร์โมนิไซส์ (Harmonized Commodity Description and Coding System: HS) ของกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง คือ พิกัด 0306.130000 หมายถึง Shrimps and Prawns, Frozen
2. การศึกษานี้เป็นการศึกษาการผลิตและตลาดส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยในตลาดส่งออกของสหรัฐอเมริกา และการเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในปี พ.ศ. 2539-2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งที่สำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา คือ ประเทศอินโดนีเซีย เอกวาดอร์ เม็กซิโก และอินเดีย ในปี พ.ศ. 2537-2543

4. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (International Competitiveness Coefficients: ICC) ของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งที่สำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา คือ ประเทศอินโดนีเซีย เอกวาดอร์ เม็กซิโก และอินเดีย ในปี พ.ศ. 2537-2543

5. การวิเคราะห์การวัดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ RCA และ ICC (Matrix For Measuring International Competitiveness) ของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งที่สำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา คือ ประเทศอินโดนีเซีย เอกวาดอร์ เม็กซิโก และอินเดีย ในปี พ.ศ. 2537-2543

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยมีรายละเอียดข้อมูลเป็นดังนี้

1. ข้อมูลศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง โดยได้จากหน่วยงานของรัฐ เช่น กรมประมง กรมส่งเสริมการส่งออก กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการค้าต่างประเทศ และกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ เป็นต้น และหน่วยงานของเอกชน เช่น สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย เป็นต้น รวมทั้งวารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลที่ใช้ศึกษาวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (ICC) เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศทั้งของประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีวิเคราะห์ที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการผลิต และการตลาด ตลอดจนปัญหาและแนวทางแก้ไขของการส่งออก รวมทั้งแนวทางพัฒนาตลาดกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) เพื่อดูความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่งออกโลก ดังนั้นจึงทำการวัดค่าความได้เปรียบโดยการเปรียบเทียบที่ปรากฏ ของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งที่สำคัญ 4 ประเทศ โดยการคำนวณนี้จะใช้ข้อมูลในช่วงเวลา พ.ศ. 2537-2543 นำมาเปรียบเทียบกับว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏมากกว่าหรือน้อยกว่า เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงขีดความสามารถในการแข่งขันส่งออกของไทย และประเทศคู่แข่ง

การคำนวณค่า RCA ในที่นี้พิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะสินค้ากึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง โดยเปรียบเทียบอัตราส่วนมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง ของประเทศประเทศไทย เอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา

2.2 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (ICC) เพื่อวัดประสิทธิภาพในการส่งออกของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งที่สำคัญในการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา โดยการคำนวณนี้จะใช้ข้อมูลในช่วงเวลา พ.ศ. 2537-2543 ดูว่าประเทศนั้นมีประสิทธิภาพในการส่งออกมากน้อยแค่ไหน โดยเปรียบเทียบกันในระหว่างประเทศผู้ส่งออกเพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพในการแข่งขันส่งออกของไทย และประเทศคู่แข่ง โดยมิสตุตร ดังนี้ (Japan External Trade Organization, 2000)

การคำนวณค่า ICC ในที่นี้พิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะสินค้ากึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง โดยเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย เอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย

2.3.การวิเคราะห์การวัดความสามารถในการแข่งขันโดยใช้ RCA และ ICC

นำค่า RCA และ ICC ที่คำนวณได้มาวิเคราะห์ค่าการแข่งขันนานาชาติในประเทศผู้ส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง โดยค่าที่ได้สามารถเขียนเมทริกซ์ (ตารางที่ 5) จากทุก ๆ ประเทศกลุ่มประเทศที่ถูกจัดชั้น ในช่องต่าง ๆ เพื่อวัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ โดยใช้ค่า RCA และ ICC ในการวิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 Matrix For Measuring International Competitiveness

	ICC > 0	ICC < 0
RCA > 1.0 and Export Share > 1%	A	B
RCA < 1.0	C	D

ที่มา: (Japan External Trade Organization, 2000)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

โครงสร้างทางทฤษฎี

การตรวจเอกสาร

ฐะปะณี มะลิซ้อน (2539) ผลการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ เวียดนาม เอกวาดอร์ อินเดีย อินโดนีเซีย เม็กซิโก และจีน โดยใช้ค่าเฉลี่ยของข้อมูลใน 3 ช่วงเวลาคือ ปี พ.ศ. 2525-2529 2530-2534 และ 2535-2536 ปรากฏว่าทุกประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ สำหรับไทยมีแนวโน้มที่ความได้เปรียบดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่มีอัตราการเพิ่มที่ลดลงในทำนองเดียวกันกับเวียดนาม เอกวาดอร์ และอินเดีย ขณะที่อินโดนีเซีย เม็กซิโก และจีน มีความได้เปรียบดังกล่าวลดลง

ภาวดี ไวยราบุตร (2543) ผลการศึกษาโดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) จะทำการวิเคราะห์ 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงปี พ.ศ. 2530-2537 และช่วงปี พ.ศ. 2538-2541 โดยใช้ช่วงปี พ.ศ. 2525-2529 เป็นปีฐาน โดยวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยในตลาดส่งออกที่สำคัญเปรียบเทียบกับคู่แข่ง (เอกวาดอร์ อินโดนีเซีย และอินเดีย) ผลที่ได้ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2537 พบว่าประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง เปลี่ยนแปลงเพิ่มมากที่สุดคือ ไทย รองลงมา อินโดนีเซีย เอกวาดอร์ อินเดีย และเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยทั้ง 4 (ผลการขยายตัวของการส่งออกของโลก ผลจากการกระจายตลาด ผลจากการแข่งขัน และผลจากการส่งเสริมการส่งออก) ระหว่างไทยกับคู่แข่ง พบว่าไทยได้เปรียบคู่แข่ง 2 ปัจจัย คือ การขยายตัวของการส่งออกของโลก และการแข่งขัน แต่เสียเปรียบคู่แข่ง 2 ปัจจัย คือ การกระจายตลาดให้กับอินเดีย และอินโดนีเซีย และการส่งเสริมการส่งออกให้กับเอกวาดอร์ และในช่วงปี พ.ศ. 2538-2541 ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากที่สุดคือ ไทย รองลงมา อินโดนีเซีย เอกวาดอร์ อินเดีย และเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยทั้ง 4 ดังที่กล่าวมาข้างต้น ระหว่างไทยกับคู่แข่ง พบว่าไทยได้เปรียบคู่แข่งเพียงปัจจัยของการขยายตัวของการส่งออกของโลก แต่เสียเปรียบคู่แข่ง 3 ปัจจัย คือ การกระจายตลาด การแข่งขัน และการส่งเสริมการส่งออกให้กับเอกวาดอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบ ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ และส่วนที่สามเป็นการวิเคราะห์การวัดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ RCA และ ICC

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

ค่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) คือ ค่าที่แสดงถึงความสามารถทางการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างของประเทศใดประเทศหนึ่งในสินค้าใด ๆ (Balassa, 1989: 46)

$$RCA_{ik} = \frac{X_{ik} / X_i}{X_{wk} / X_w}$$

โดยที่

RCA_{ik} คือ ค่า RCA ของสินค้า k ของประเทศ i

X_{ik} คือ มูลค่าการส่งออกของสินค้า k ของประเทศ i

X_i คือ มูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศ i

X_{wk} คือ มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของทั่วโลก

X_w คือ มูลค่าการส่งออกทั้งหมดของโลก

การวิเคราะห์โดยอาศัยค่า RCA ที่ได้จะนำไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของโลก ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1 ดังนั้น จึงสามารถแปลความหมายของค่า RCA ได้คือ

ถ้าค่า $RCA_{ik} > 1$ ประเทศ i อยู่ในฐานะได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า k

ถ้าค่า $RCA_{ik} < 1$ ประเทศ i อยู่ในฐานะเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า k

ถ้าค่า $RCA_{ik} = 1$ ประเทศ i ไม่อยู่ในฐานะที่ได้เปรียบและเสียเปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า k

นอกจากนี้ค่า RCA ที่คำนวณได้ในแต่ละประเทศอาจมีค่าแตกต่างกันมาก ซึ่งเป็นผลมาจากที่แต่ละประเทศมีส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งต่อสินค้าทั้งหมดแตกต่างกัน กล่าวคือ ประเทศที่มีการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในสัดส่วนที่สูง ค่า RCA จะมีค่าสูงตามไปด้วย

ค่าดัชนี RCA นี้ได้แสดงให้เห็นภาพกว้าง ๆ ของการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i เมื่อเปรียบเทียบกับค่าส่งออกสินค้าดังกล่าวของโลก และทราบถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงขีดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกของไทยและประเทศคู่แข่งว่ามีความได้เปรียบหรือเสียเปรียบ แต่การนำค่า RCA มาใช้มีข้อจำกัด คือ

1. ค่า RCA จะเป็นดัชนีที่แสดงถึงความสามารถได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบทางการผลิตตามความเชี่ยวชาญที่อาศัยข้อมูลเฉพาะการนำเข้า ดังนั้น จึงไม่ได้เชื่อมโยงให้ทราบถึงระบบหรือกระบวนการผลิตของสินค้านั้นได้ และกรณีที่มีการกีดกันทางการค้า ค่า RCA ไม่สามารถแสดงผลกีดกันทางการค้าออกมาได้

2. ค่า RCA ของการส่งออกสินค้า k ของประเทศที่มีการส่งออกสินค้าเกษตรเป็นหลักมักจะมีค่าสูงกว่า RCA ของการส่งออกสินค้า k ของประเทศที่มีการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมโดยปกติจะมากกว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร

3. การที่ค่า $RCA > 1$ หรือ < 1 ไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าเกิดจากปัจจัยใด

แต่การคำนวณค่าในครั้งนี้จะใช้ข้อมูลการส่งออกและการนำเข้า จึงไม่ได้เชื่อมโยงไปเพื่อทราบถึงกระบวนการผลิตของสินค้านั้น และไม่สามารถแสดงผลของมาตรการทางการค้า เช่น การกีดกันทางการค้า ภาวะภาษีศุลกากรหรือرسومของผู้บริโภคในแต่ละประเทศได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาจะพิจารณาค่า RCA ร่วมกับสัดส่วนในการส่งออกเพื่อจะช่วยให้ทราบถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งได้ดียิ่งขึ้น

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ

ค่าสัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (ICC) คือ ค่าที่แสดงถึงความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ โดยที่ ICC ตัววัดนี้จะวัดความสมดุลในการค้าขายสินค้าจากมูลค่าการส่งออกและมูลค่าการนำเข้าในสินค้าของประเทศ มีสูตรการคำนวณดังนี้ (Japan External Trade Organization, 2000)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$ICC_{ik} = \frac{E_{ik} - I_{ik}}{E_{ik} + I_{ik}}$$

โดยที่

E_i = มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i

I_i = มูลค่าการนำเข้าสินค้า k ของประเทศ i

ICC_{ik} ที่ได้จากสูตรจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1

ถ้าค่า ICC_{ik} เป็น + ประเทศนั้นจะมีสถานะเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้า

ถ้าค่า ICC_{ik} เป็น - ประเทศนั้นจะมีสถานะเป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้า

ถ้าค่า ICC_{ik} เป็น 0 ประเทศนั้นจะมีสถานะเป็นประเทศที่มีการค้าขายสมดุลกันในสินค้า

นั้น

เมื่อเปรียบเทียบเครื่องมือวัดระหว่าง RCA และ ICC จะมีความสามารถที่แตกต่างกันในการวิเคราะห์การแข่งขันระหว่างประเทศ โดย ICC จะเป็นเครื่องวัดความจริงในความสามารถในการส่งออกของประเทศ โดยดูจากมูลค่าการนำเข้า ถึงแม้ว่าประเทศนั้นจะมีค่า RCA จะสูงมากก็ตาม แต่ไม่สามารถยืนยันได้ว่าประเทศนั้นมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ถ้าประเทศนั้นนำเข้าสินค้ามากกว่าการส่งออกสินค้านั้น ($ICC < 0$)

อย่างไรก็ตาม ICC ก็ยังไม่ใช่เครื่องวัดที่สมบูรณ์แบบ คือ มีความเป็นไปได้ที่ประเทศนั้นยังไม่มีความสามารถการแข่งขันสมบูรณ์ ถึงแม้การส่งออกสินค้านั้นจะมากกว่าการนำเข้าแล้วก็ตาม ($ICC > 0$) ในกรณีนี้ RCA จะเข้ามาช่วยให้การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นการนำเครื่องมือ RCA และ ICC มาวิเคราะห์ร่วมกันจะทำให้ความสามารถในการวัดการแข่งขันมีความแม่นยำมากขึ้น

การวิเคราะห์การวัดความสามารถในการแข่งขันโดยใช้ RCA และ ICC

นำค่าได้ RCA และ ICC ที่คำนวณมาวิเคราะห์ค่าการแข่งขันนานาชาติในประเทศผู้ส่งออกสินค้าในรูปของเมทริกซ์ (ตารางที่ 5) จากทุก ๆ ประเทศกลุ่มประเทศที่ถูกจัดชั้นในช่องที่ A ได้แสดงถึงมูลค่าที่สูงกว่าในอีก 3 ช่องที่เหลือ ซึ่งค่าในช่องที่ A นี้จะมีค่า $RCA > 1.0$ และ $TSC > 0$ และในช่องนี้ส่วนแบ่งการตลาดในการส่งออกสินค้าไปสหรัฐอเมริกาต้องมากกว่า 1% ด้วย ในช่องนี้กล่าวได้ว่า เป็นประเทศที่สินค้าที่มีความได้เปรียบสมบูรณ์จากการค้าขายสินค้านั้น นอกจากนี้ประเทศเหล่านั้นจะมีมูลค่าส่งออกสินค้ามากกว่ามูลค่าการนำเข้าของสินค้านิดเดียวกัน จึงสามารถเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถือได้ว่ามีประสิทธิภาพในการแข่งขันกับนานาชาติของสินค้าในประเทศนั้น ในทางกลับกันสินค้าที่ถูกจัดชั้นในช่องที่ D ได้แสดงถึงตัวเลขที่ต่ำที่ได้จากเครื่องมือวัด ด้วยเหตุนี้จึงเกิดความด้อยประสิทธิภาพการแข่งขันกับนานาชาติในสินค้าของประเทศนั้น

สินค้าที่ถูกจัดชั้นในช่องที่ B และ C มีความคล้ายคลึงที่จะได้เปรียบและเสียเปรียบ ประเทศที่ถูกจัดในช่องที่ B จะมีตัวเลขที่ติดลบในส่วนของความสมดุลในการซื้อขายและมีความได้เปรียบถ้าเทียบกับค่าเฉลี่ยของโลกรวมทั้งยังได้แสดงตัวเลขที่เป็นบวกเมื่อมองแค่การส่งออก เช่นเดียวกับประเทศที่ถูกจัดชั้นในช่องที่ C ได้แสดงถึงตัวเลขที่เป็นบวกในส่วนของความสมดุลในการซื้อขายและยังแสดงถึงความไม่ได้เปรียบถ้าเทียบกับค่าเฉลี่ยของโลก เพราะฉะนั้นจึงถือได้ว่าประเทศที่ถูกจัดชั้นในช่องที่ B และ C มีศักยภาพที่จะสามารถแข่งขันกับนานาชาติในอนาคตซึ่งขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐบาลในประเทศนั้น ๆ การจัดแบ่งประเทศต่าง ๆ ในกรอบสี่เหลี่ยมจะเป็นการง่ายต่อการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันด้วยตัวเลขที่ได้จากเครื่องมือวัดของการแข่งขันทั้งหมดจากประเทศต่าง ๆ

บทที่ 3

สภาพการผลิตและการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย

สภาพการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง

การผลิตและการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากปริมาณผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลก โดยในปี พ.ศ. 2536 มีทั้งสิ้น 1,054,606 ตัน และได้เพิ่มขึ้นเป็น 1,131,930 ตัน ในปี พ.ศ. 2537 และในปี พ.ศ. 2542 มีผลผลิตลดลงจากปีก่อน ๆ คือ มีปริมาณ 1,069,085 ตัน (ตารางที่ 6)

แหล่งผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่สำคัญของโลก

1. ไทย

ไทยผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งส่วนใหญ่เป็นกุ้งกุลาดำ ซึ่งแหล่งผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจะมีกระจายเกือบทุกภาคยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ทั้งนี้เพราะโรงงานที่จะผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจะคำนึงถึงต้นทุนการตลาดและต้นทุนการผลิต นอกจากนั้นยังต้องเกี่ยวข้องกับแหล่งสาธารณูปโภค อันได้แก่ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ถนน และท่าเทียบเรือ เป็นต้น (ภาวดี, 2543: 24) เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละของผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยกับผลผลิตรวมของโลก จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนที่สูงกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน โดยไทยนั้นมีส่วนแบ่งการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลกเป็นอันดับแรก ๆ ของโลก (ภาพที่ 1) และมีส่วนแบ่งการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับหนึ่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 (ภาพที่ 2) ไทยจึงเป็นประเทศที่สำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปสู่ตลาดสหรัฐอเมริกา และสามารถสร้างรายได้ให้ประเทศปีละหลายล้านบาท

ตารางที่ 6 ผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศที่สำคัญของโลก ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543

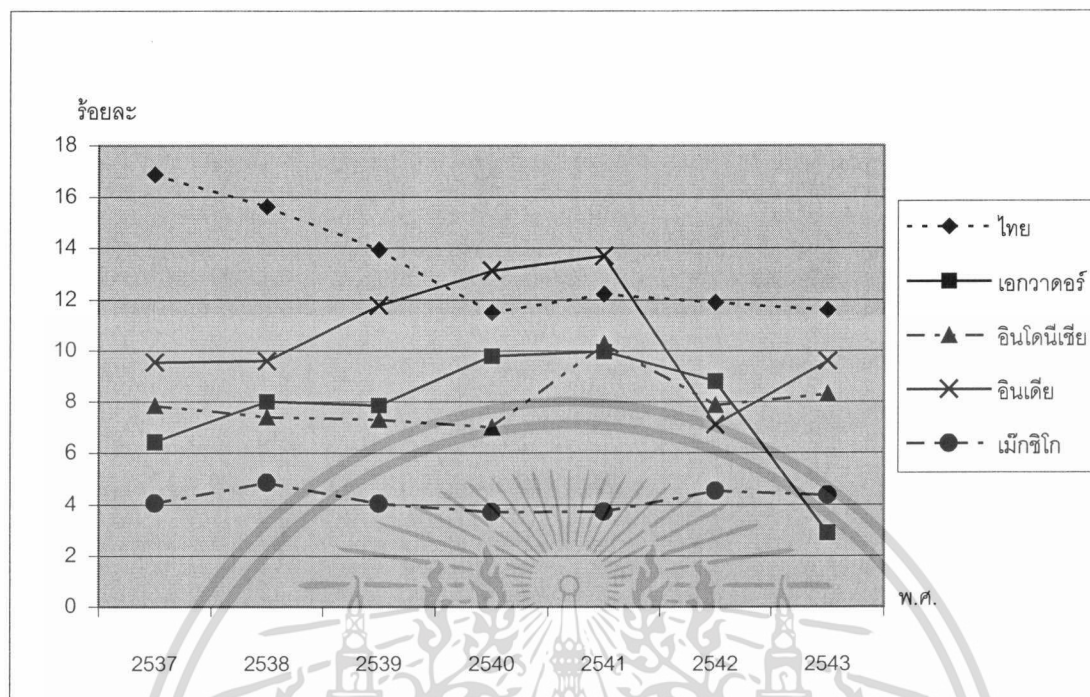
(ตัน)

ประเทศ	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543
สหรัฐอเมริกา	152,997 (13.52)	148,805 (14.03)	143,470 (13.15)	152,200 (13.68)	155,670 (12.91)	173,020 (16.18)	170,424 (14.51)
ไทย	190,951 (16.87)	165,661 (15.62)	151,974 (13.93)	128,066 (11.51)	147,379 (12.22)	127,230 (11.90)	136,182 (11.59)
เอกวาดอร์	72,680 (6.42)	84,871 (8.00)	85,700 (7.85)	108,996 (9.79)	120,152 (9.96)	93,987 (8.79)	34,084 (2.90)
อินโดนีเซีย	88,731 (7.84)	78,215 (7.38)	79,589 (7.29)	77,642 (6.98)	123,888 (10.27)	84,035 (7.86)	97,555 (8.30)
อินเดีย	107,856 (9.53)	101,751 (9.59)	128,369 (11.77)	146,164 (13.13)	165,159 (13.69)	75,784 (7.09)	112,529 (9.58)
เวียดนาม	63,100 (5.57)	38,745 (3.65)	28,767 (3.55)	65,688 (5.90)	64,976 (5.39)	61,334 (5.74)	66,704 (5.68)
จีน	61,000 (5.39)	48,000 (4.53)	56,946 (5.22)	43,100 (3.87)	38,800 (3.22)	49,600 (4.64)	67,539 (5.75)
เม็กซิโก	45,936 (4.06)	51,554 (4.86)	44,109 (4.04)	41,444 (3.72)	45,031 (3.73)	48,425 (4.53)	51,304 (4.37)
กรีนแลนด์	35,039 (3.10)	32,981 (2.11)	34,742 (3.18)	30,816 (2.77)	31,383 (2.60)	34,085 (3.19)	37,426 (3.19)
บังคลาเทศ	22,054 (1.95)	26 (2.48)	26,531 (2.43)	25,742 (2.31)	25 (2.09)	27,945 (2.61)	28,514 (2.43)
ประเทศอื่นๆ	291,586 (25.76)	283,633 (26.75)	300,909 (27.58)	293,061 (26.33)	288,460 (23.92)	293,640 (27.47)	372,619 (31.72)
รวม	1,131,930 (100.00)	1,060,493 (100.00)	1,091,106 (100.00)	1,112,919 (100.00)	1,206,125 (100.00)	1,069,085 (100.00)	1,174,880 (100.00)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงสัดส่วน (ร้อยละ)

ที่มา: (FAO, 2000)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

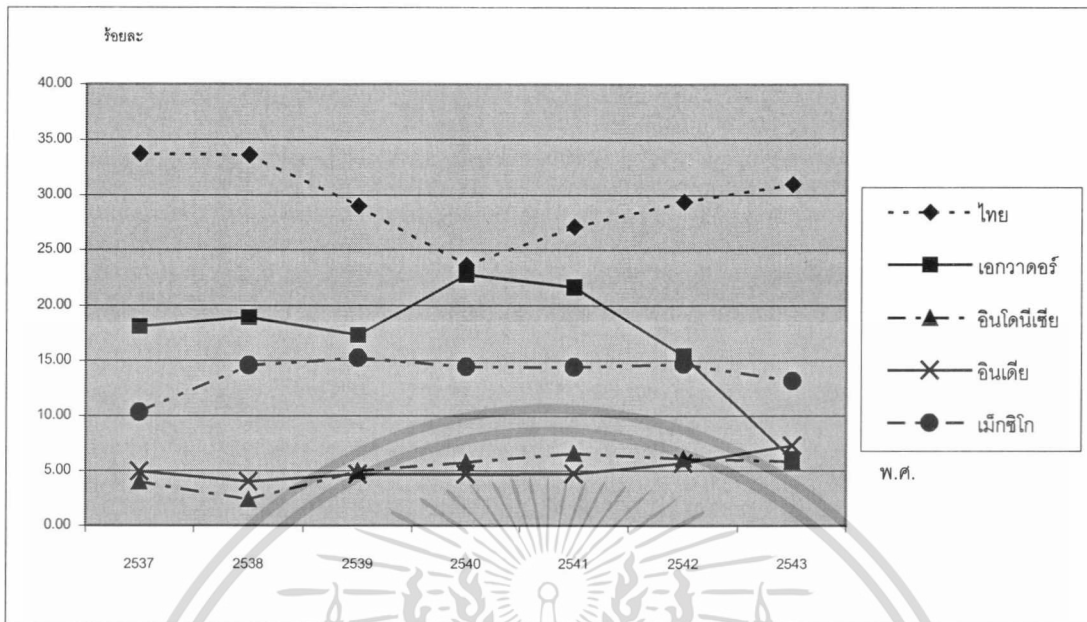

ภาพที่ 1 ส่วนแบ่งการผลิตกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543
ที่มา: (ตารางที่ 6)

2. อินโดนีเซีย

เป็นประเทศที่มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงกุ้งเป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นเกาะต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งมีค่าจ้างแรงงานราคาถูก ทำให้กุ้งที่ผลิตได้มีต้นทุนต่ำ ผลผลิตกุ้งส่วนใหญ่ของอินโดนีเซียเป็นกุ้งกุลาดำ พื้นที่เพาะเลี้ยงส่วนใหญ่กระจายตัวตามหมู่เกาะต่าง ๆ บริเวณชายฝั่งมหาสมุทรอินเดีย แม้ว่าในพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่ยาวและเหมาะกับการเลี้ยงกุ้ง แต่มีปัญหาจากการคมนาคมที่ไม่สะดวกและมีปัญหาในเรื่องของประสิทธิภาพการผลิตต่ำเพราะมีข้อจำกัดในเรื่องของศาสนา นอกจากนี้ปลาปนซึ่งเป็นวัตถุดิบอาหารกุ้งที่สำคัญต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ปัญหาทางเศรษฐกิจและความไม่สงบในประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้การผลิตกุ้งในอินโดนีเซียยังเป็นไปได้ไม่ด้นัก (ศูนย์วิจัยกิจการไทย อ่างในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2545) โดยอินโดนีเซียนั้นมีส่วนแบ่งการผลิตกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลก (ภาพที่ 1) และมีส่วนแบ่งการตลาดกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งในสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 มีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก (ภาพที่ 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 ส่วนแบ่งการส่งออกสูงสุดแซ่เย็นแซ่แข็งของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ไปยังสหรัฐอเมริกา
ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543
ที่มา: (ตารางที่ 15)

3. อินเดีย

เป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงในการเพาะเลี้ยงไหมและส่วนมากเป็นไหมคุณภาพดี เนื่องจากค่าจ้างแรงงานต่ำ และเป็นธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลในเรื่องระบบปลอดภาษี การสนับสนุนด้านการเงิน ด้านวิชาการแก่ผู้เพาะเลี้ยงไหมเอกชน และสนับสนุนวัตถุดิบอาหารสัตว์ราคาถูก ผลผลิตไหมที่อินเดียเพาะเลี้ยงได้ มีทั้งไหมคุณภาพดี และไหมขาว เนื่องจากอินเดียมีพื้นที่ที่เป็นชายฝั่งทะเลที่ยาวในลักษณะเช่นเดียวกับประเทศอินโดนีเซีย มีพื้นที่เหมาะแก่การเพาะเลี้ยงไหมเช่นกัน โดยเฉพาะแถบอ่าวเบงกอล ซึ่งมีคลื่นลมสงบ มีพืชรักไหมพันธุ์ไหมพันธุ์ไหมชุกชุม อย่างไรก็ตามในระยะที่ผ่านมา การเพาะเลี้ยงไหมยังประสบปัญหาภัยกับโรคระบาดไหม ดังนั้นถึงแม้อินเดียจะมีส่วนแบ่งการผลิตไหมสูงสุดแซ่เย็นแซ่แข็งของโลกเป็นอันดับหนึ่งของโลกในปี พ.ศ. 2540-41 หลังจากนั้นการผลิตของอินเดียก็ตกต่ำลงอย่างมากในปี พ.ศ. 2542 แล้วจึงกลับขึ้นมาได้ในปี พ.ศ. 2543 (ภาพที่ 1) และมีส่วนแบ่งการตลาดไหมสูงสุดแซ่เย็นแซ่แข็งในสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 (ภาพที่ 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เอกวาดอร์

กุ้งที่เอกวาดอร์ส่งออกเป็นกุ้งขาว (White Shrimp) พันธุ์ LITOPENAEUS VANAMEI มีรสชาติที่ดี สีสันที่สวยงามจนรับประทาน มีราคาสูงเป็นที่นิยม พื้นที่เอกวาดอร์เหมาะการเจริญเติบโตของกุ้งพันธุ์นี้ พื้นที่เพาะเลี้ยงส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ตามบริเวณชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก แต่เอกวาดอร์ก็ยังไม่สามารถส่งออกได้ดีเท่าที่ควรทั้งนี้สาเหตุจากการระบาดของโรคกุ้ง จากวิกฤตเอลนีโญ (El Nino) วิกฤตโรคไวรัสตัวแดงจุดขาดระบาด (นิตยสารประมงธุรกิจ อ้างในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2544) โดยส่วนแบ่งการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลก ตั้งแต่ในปีพ.ศ. 2542-2543 มีสภาพตกต่ำอย่างมากจากการเกิดโรคระบาดกุ้งและโรคไวรัสตัวแดงจุดขาดระบาด (ภาพที่ 1) ซึ่งมีผลสอดคล้องกับส่วนแบ่งการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในสหรัฐอเมริกา (ภาพที่ 2)

5. เม็กซิโก

เป็นประเทศที่มีความได้เปรียบหลายด้านทั้งเป็นประเทศที่มีที่ตั้งอยู่ใกล้ประเทศสหรัฐอเมริกาทำให้ค่าใช้จ่ายต้นทุนค่าขนส่งต่ำ และยังเป็นสมาชิกของ NAFTA ทำให้ลดการกีดกันทางการค้าทางศุลกากรและที่ไม่ใช่ศุลกากร ผลผลิตกุ้งส่วนใหญ่ของเม็กซิโกเป็นกุ้งขาวพันธุ์ *Penaeus shrimps nei* (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย อ้างในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2545) โดยมีส่วนแบ่งการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลก (ภาพที่ 1) และมีส่วนแบ่งการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 มีค่าสม่ำเสมอไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก (ภาพที่ 2)

การผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพื่อการส่งออกของไทย

แนวโน้มการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งพัฒนาเป็นสินค้ากุ้งแปรรูปแช่แข็งมากขึ้น โดยเฉพาะกุ้งต้ม กุ้งชุบแป้งขนมปัง และกุ้งพร้อมบริโภค แต่สินค้าส่วนใหญ่เป็นกุ้งกุลาดำแปรรูปเบื้องต้น เช่น ปอกเปลือก เติดหัว ไม้ไผ่หาง กุ้งเต็ดหัว กุ้งทั้งตัว ทั้งแบบสดหรือต้มสุก แช่แข็ง หรือปรุงเบื้องต้นด้วยการชุบแป้งขนมปัง เป็นต้น

ต้นทุนการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง

ในด้านต้นทุนการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ ได้แก่ ต้นทุนค่าวัตถุดิบ รองลงมา ได้แก่ ต้นทุนค่าจ้างแรงงาน ต้นทุนค่าไฟฟ้า และน้ำมัน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับโครงการต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมการเก็บถนอมและแปรรูปอาหารจำพวกปลา กุ้ง และอาหารทะเลอื่น ๆ โดยต้นทุนการผลิตกุ้งกุลาดำแช่แข็งส่งออก จำแนกเป็นต้นทุนค่าวัตถุดิบร้อยละ 79.70 ต้นทุนค่าแรงงานร้อยละ 5.10 และต้นทุนค่าไฟฟ้าและน้ำมันร้อยละ 2.60 (สิทธิชัย, 2539)

รูปแบบของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง

การผลิตกัน โดยทั่วไปที่เป็นมาตรฐานแบ่งออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ (วุฒิชัย, 2542)

1. กุ้งทั้งตัว หมายถึง กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งแบบทั้งตัวที่ถูกคัดเลือกจากกุ้งที่มีลักษณะสด โดยมีส่วนของอวัยวะของกุ้งครบถ้วนและส่วนของหัวไม่หลุดออกจากลำตัว
2. กุ้งเด็ดหัว หมายถึง กุ้งทั้งตัวที่นำมาแช่แข็ง โดยเด็ดเอาส่วนหัวออก แต่ยังคงไว้เปลือกและส่วนหาง
3. กุ้งเนื้อ ไร้หาง หมายถึง กุ้งที่เด็ดส่วนหัวและแกะเปลือกออก แต่ยังคงเหลือเปลือกปล้องสุดท้ายที่ติดกับหางเพื่อให้ยึดติดส่วนหางของกุ้งไว้
4. กุ้งเนื้อ ไม้ไร้หาง หมายถึง กุ้งที่เด็ดเอาส่วนหัว หาง และแกะเปลือกออกทั้งหมด โดยให้เหลือแต่เนื้อกุ้งล้วน ๆ เช่น Peeled and deveined หมายถึง กุ้งเด็ดหัวแกะเปลือก ไม้ไร้หางหรือมีหาง และผ่าหลังเอาไส้ออก Peeled and undeveined หมายถึง กุ้งเด็ดหัวแกะเปลือก ไม้ไร้หาง ไม้ผ่าหลัง เป็นต้น

มาตรฐานของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพื่อการส่งออก

กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 1109/2529 (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2534) (ตารางผนวกที่ 1) ในส่วนของมาตรฐานด้านคุณภาพของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งนั้น กำหนดคุณลักษณะของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งดังนี้

1. กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ผลิตต้องสะอาดและมีสีตามชนิดของกุ้งนั้น เช่น Sea Tiger Shrimp จะมีสีแสดเรื่อ ๆ และ Black Tiger Shrimp จะมีสีน้ำตาลเข้ม เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เนื้อกุ้งต้องไม่กระด้างหรือยุ่ยละเอียด
3. มีกลิ่นตามธรรมชาติของกุ้งเยือกแข็ง
4. มีค่าที่ระเหยได้ทั้งหมดไม่เกิน 30 มิลลิกรัม ใน โตรเจนต่อกุ้ง 100 กรัม
5. กุ้งในหีบห่อเดียวกันต้องเป็นกุ้งชนิดเดียวกัน
6. ข้อบกพร่องต้องไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในตาราง (ตารางผนวกที่ 2)

สภาพทางการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย

สภาพทั่วไปทางการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งภายในประเทศ

ลักษณะของการตลาดกุ้งสดและกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย กล่าวได้ว่าเป็นตลาดที่สามารถแบ่งแยกออกได้อย่างชัดเจน โดยตลาดกุ้งสดเป็นตลาดภายในประเทศและตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจะเป็นตลาดต่างประเทศ การที่กุ้งจะเป็นสินค้าที่ใช้สนองความต้องการบริโภคของตลาดภายในประเทศนั้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการประกอบอาชีพประมงเป็นจำนวนมาก ในแต่ละปีสามารถจับกุ้งจากแหล่งน้ำธรรมชาติได้ในปริมาณมาก ดังนั้นอุปทานของกุ้งสดจึงมีมากเพียงพอที่จะสนองความต้องการบริโภคภายในประเทศ และยังสามารถที่จะนำมาแปรรูปเป็นกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง การทำเค็มตากแห้ง หรือรมควัน หรือการบรรจุกระป๋องเพื่อการส่งออกต่อไป

ทางด้านตลาดของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งนั้น ส่วนใหญ่เป็นประมาณร้อยละ 99 ของปริมาณการผลิตทั้งหมดจะส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ (วุฒิชัย, 2542) โดยตลาดของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา สิงคโปร์ และจีน โดยการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศนั้นสามารถทำรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศปีหนึ่ง ๆ นับเป็นเงินหลายล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 ที่ผ่านมา การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยมีมูลค่าสูงถึง 54,732.10 ล้านบาท โดยส่งออกไปประเทศสหรัฐอเมริกา มีสัดส่วนร้อยละ 49.77 รองลงมาคือ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และแคนาดา มีสัดส่วนร้อยละ 21.31 4.85 และ 4.14 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

สำหรับด้านการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งนั้น ประเทศไทยมีการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นทุก ๆ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2544 เช่นกัน จากปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีมูลค่า 2,283.10 ล้านบาทเพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ เป็น 5,592.90 ล้านบาท โดยแหล่งนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย ได้แก่ ประเทศอินเดีย และบังกลาเทศ เป็นต้น โดยในปี พ.ศ. 2543 นำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเทศอินเดีย มีสัดส่วนร้อยละ 21.78 และในปี พ.ศ. 2544 นำเข้าเพิ่มขึ้น มีสัดส่วนร้อยละ 23.44 ส่วนการนำเข้าจากประเทศบังคลาเทศ โดยในปี พ.ศ. 2543 มีสัดส่วนการนำเข้าร้อยละ 15.71 และในปี พ.ศ. 2544 มีสัดส่วนการนำเข้าลดลงเหลือร้อยละ 5.17 อันเนื่องมาจากเกิดการระบาดของโรค กุ้งในการเพาะเลี้ยงกุ้ง (ตารางที่ 8)

ระดับตลาดและการกำหนดราคา

สามารถแบ่งตลาดผู้ซื้อผู้ขายออกเป็น 3 ระดับ

1. ตลาดระดับฟาร์ม คือ ตลาดที่บ่อเลี้ยงกุ้ง โดยเกษตรกรเป็นผู้ขาย ส่วนผู้รวบรวมกุ้งเป็นผู้ซื้อ ลักษณะการซื้อขายเป็นการประมูลราคาตามขนาดของกุ้งโดยเฉลี่ย การกำหนดราคาที่เกษตรกรได้รับกระทำโดยผู้รวบรวมกุ้ง มีการเสนอราคาประมูลได้สูงที่สุดตามราคาในตลาดกลาง (ตลาดมหาชัย) แล้วหักค่าใช้จ่ายของพ่อค้าผู้รวบรวม ขณะเดียวกันเกษตรกรสามารถกำหนดราคาขั้นต่ำได้ตามที่ตนคาดว่าจะขายได้ ซึ่งขึ้นกับข่าวสารด้านราคาในตลาดมหาชัย

2. ตลาดขายส่ง คือ ตลาดกลางการซื้อขายกุ้งจากทุกภูมิภาค ตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร เรียกว่า ตลาดมหาชัย ซึ่งมีปริมาณกุ้งที่เข้าสู่ตลาด มากกว่าร้อยละ 46 ของปริมาณกุ้งกุลาดำที่ผลิตได้ในประเทศ ในตลาดกลางจะมีผู้รวบรวมกุ้งเป็นผู้ขาย ส่วนพ่อค้าขายส่ง นายหน้า โรงงานแปรรูปเป็นผู้ซื้อ การประมูลจะกระทำผ่านแพกุ้งในตลาดกลาง และแพกุ้งจะได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าธรรมเนียม การกำหนดราคาจะขึ้นอยู่กับความสด ขนาดกุ้ง สี กลิ่น ความสะอาด รวมทั้งสารตกค้างมีการกำหนดราคากุ้งกุลาดำในประเทศจากตลาดขายส่งซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามขนาดของกุ้งกุลาดำ (ตารางผนวกที่ 3 และภาพที่ 3)

3. ตลาดขายปลีก คือ ตลาดปลายทางหรือตลาดผู้บริโภค กระจายอยู่ตามตลาดสดต่าง ๆ ในประเทศซึ่งมีพ่อค้าขายปลีกเป็นผู้ขาย

การค้ำกุ้งกุลาดำภายในประเทศ ลักษณะการซื้อขายกุ้งส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดใช้ระบบประมูล ซึ่งระดับราคาจะเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับปริมาณความต้องการและคุณภาพของกุ้ง โดยเฉพาะความต้องการของตลาดต่างประเทศที่สำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป เป็นต้น จะมีอิทธิพลต่อราคากุ้งกุลาดำในประเทศเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 7 ตลาดส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง 10 ประเทศแรกของไทย ปี พ.ศ. 2540-2544 (ล้านบาท)

ประเทศ	2540	2541	2542	2543	2544
1.สหรัฐอเมริกา	14,516.20 (30.77)	20,559.50 (35.24)	19,653.00 (40.65)	29,098.40 (48.28)	27,241.10 (49.77)
2.ญี่ปุ่น	12,277.10 (26.02)	12,723.70 (21.81)	10,983.90 (22.72)	13,101.10 (21.74)	11,663.50 (21.31)
3.สิงคโปร์	3,452.90 (07.32)	4,793.00 (08.22)	3,473.00 (07.18)	4,308.20 (07.15)	2,655.20 (04.85)
4.แคนาดา	1,453.80 (03.08)	2,087.20 (03.58)	1,798.20 (03.72)	1,999.40 (03.32)	2,265.10 (04.14)
5.ไต้หวัน	2,309.30 (04.89)	2,058.50 (03.53)	1,763.90 (03.65)	1,852.10 (03.07)	1,830.30 (03.34)
6.ฮ่องกง	1,632.40 (03.46)	1,147.50 (01.97)	966.10 (02.00)	1,674.50 (02.78)	1,436.50 (02.62)
7.ออสเตรเลีย	1,726.30 (03.66)	2,479.10 (04.25)	2,194.20 (04.54)	1,701.40 (02.82)	1,407.70 (02.57)
8.จีน	4,071.90 (08.63)	4,816.60 (08.26)	3,378.30 (06.99)	1,904.00 (03.16)	1,400.90 (02.56)
9.สหราชอาณาจักร	824.00 (01.75)	1,252.50 (02.15)	597.50 (01.24)	604.90 (01.00)	597.50 (01.09)
10.เนเธอร์แลนด์	412.00 (00.87)	714.40 (01.22)	439.50 (00.91)	455.70 (00.76)	509.60 (00.93)
รวม 10 ประเทศ	42,765.47 (90.64)	52,720.99 (90.36)	45,340.28 (93.78)	56,793.02 (94.23)	51,099.66 (93.36)
ประเทศอื่นๆ	4,418.33 (09.36)	5,622.31 (09.64)	3,007.92 (06.22)	3,477.28 (05.77)	3,632.44 (06.64)
มูลค่ารวม	47,183.80 (100.00)	58,343.30 (100.00)	48,348.20 (100.00)	60,270.30 (100.00)	54,732.10 (100.00)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงสัดส่วน (ร้อยละ)

ที่มา: (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2545)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

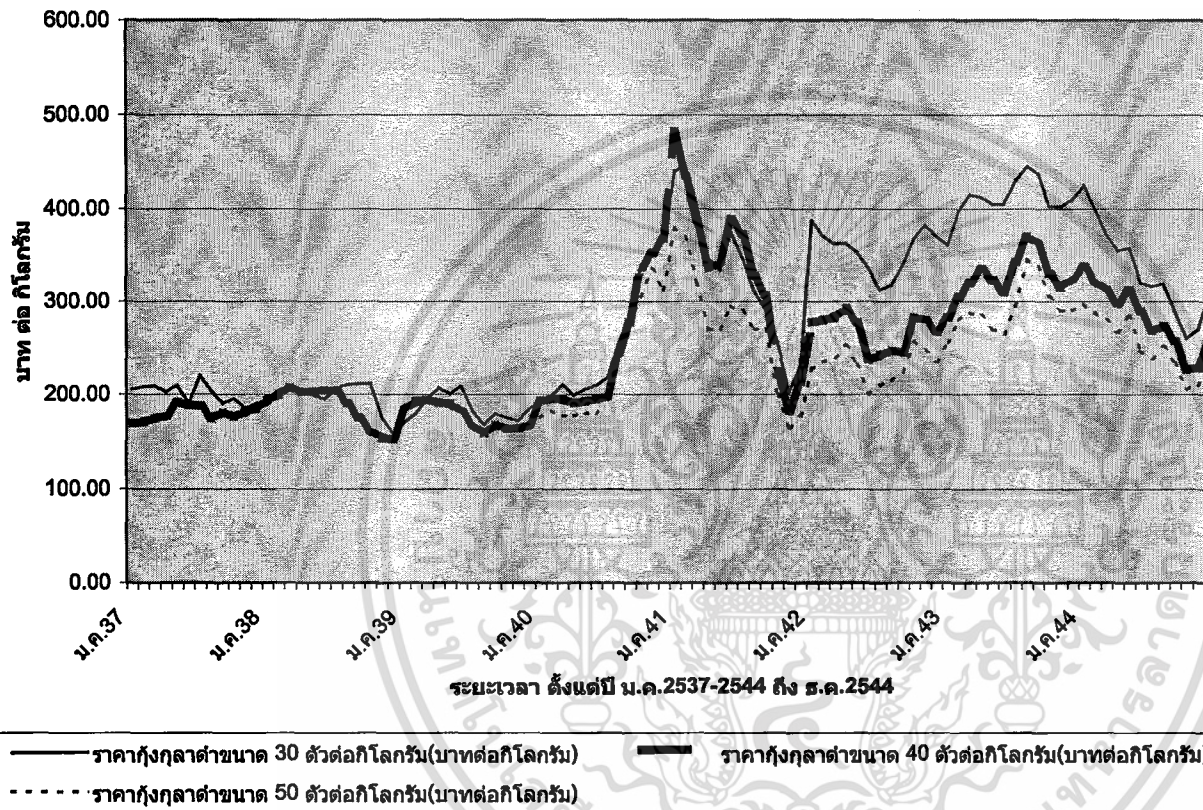
ตารางที่ 8 แหล่งนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง 10 ประเทศแรกของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544
(ล้านบาท)

ประเทศ	2540	2541	2542	2543	2544
1.อินเดีย	456.40 (19.99)	994.00 (20.14)	801.10 (19.14)	1163.50 (21.78)	1311.10 (23.44)
2.เคนมาร์ก	155.20 (06.80)	309.90 (06.28)	326.90 (07.81)	652.30 (12.21)	525.80 (09.40)
3.มาเลเซีย	16.50 (00.72)	6.80 (00.14)	24.20 (00.58)	66.80 (01.25)	489.90 (08.76)
4.ออสเตรเลีย	45.90 (02.01)	205.10 (04.15)	128.40 (03.07)	120.70 (02.26)	354.30 (06.33)
5.อินโดนีเซีย	111.40 (04.88)	347.20 (07.03)	275.60 (06.59)	368.40 (06.90)	335.70 (06.00)
6.เวียดนาม	174.00 (07.62)	573.90 (11.63)	146.00 (03.49)	203.20 (03.80)	334.10 (05.97)
7.อาร์เจนตินา	5.40 (00.24)	90.50 (01.83)	205.30 (04.91)	339.70 (06.36)	314.70 (05.63)
8.บังกลาเทศ	249.30 (10.92)	793.20 (16.07)	691.60 (16.53)	839.10 (15.71)	289.00 (05.17)
9.แคนาดา	208.40 (09.13)	425.00 (08.61)	612.50 (14.64)	368.00 (06.89)	271.10 (04.85)
10.พม่า	118.30 (05.18)	183.30 (03.71)	31.70 (00.76)	161.90 (03.03)	243.10 (04.35)
รวม 10 ประเทศ	1603.11 (70.22)	4004.78 (81.13)	3320.05 (79.34)	4360.75 (81.63)	4544.35 (81.25)
ประเทศอื่นๆ	679.99 (29.78)	931.52 (18.87)	864.45 (20.66)	981.65 (18.37)	1048.55 (18.75)
มูลค่ารวม	2283.10 (100.00)	4936.30 (100.00)	4184.50 (100.00)	5342.40 (100.00)	5592.90 (100.00)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงสัดส่วน (ร้อยละ)

ที่มา: (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2545)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 กราฟแสดงราคาถุงกลาดำของไทยแยกเป็นรายเดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2544

วิธีการตลาดกึ่งกลางภายในประเทศ

รูปแบบวิธีการตลาดกึ่งกลาง (ภาพที่ 4) ในลักษณะต่าง ๆ สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ผู้เลี้ยง-ผู้รวบรวม-แพกิ้ง-ห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูป-ผู้ส่งออก

กล่าวคือ ผู้รวบรวมกุ้งจะเข้าไปรับซื้อกุ้งจากผู้เลี้ยงที่ฟาร์ม โดยการประมูลราคาตามขนาด กุ้งเฉลี่ยในบ่อ แล้วชั่งน้ำหนัก คัดขนาด และแช่น้ำแข็ง เพื่อส่งไปขายที่ตลาดกลางกุ้งที่ภาคกลาง โดยการผ่านแพกิ้งด้วยวิธีการประมูล เพื่อนำไปแปรรูปที่ห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูป โดยที่ห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูปเข้ามาประมูลซื้อกุ้งเอง หรือผ่านนายหน้าหรือผู้ค้าส่ง

รูปแบบที่ 2 ผู้เลี้ยงกุ้ง-ผู้รวบรวม-ห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูป กล่าวคือ ผู้รวบรวมกุ้งเมื่อเข้าไปรับซื้อกุ้งที่ฟาร์มแล้ว จะส่งขายโดยตรงให้กับห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูป

รูปแบบที่ 3 ผู้เลี้ยงกุ้ง-ห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูป กล่าวคือ เป็นรูปแบบที่โรงงานแปรรูปหรือห้องเย็นจะอยู่ใกล้ หรืออยู่ในบริเวณพื้นที่ที่มีการเลี้ยงกุ้ง

รูปแบบที่ 4 ผู้เลี้ยงกุ้ง-ผู้รวบรวม-ส่งออก เป็นรูปแบบที่พบมากเฉพาะในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และสงขลา โดยผู้รวบรวมมีการส่งออกไปยังประเทศมาเลเซีย หรือสิงคโปร์ในรูปของกุ้งแช่เย็น

รูปแบบที่ 5 ผู้เลี้ยงกุ้ง-ผู้รวบรวม-แพ-ผู้ค้าส่งหรือผู้ค้าปลีกในประเทศ แม้ว่ากุ้งส่วนใหญ่จะนำไปแปรรูปเพื่อการส่งออก แต่ยังมีบางส่วนเพื่อการบริโภคภายในประเทศ โดยผ่านแพกิ้งในตลาดกลาง ผ่านผู้ค้าส่งไปยังผู้ค้าปลีก สำหรับกุ้งที่ใช้บริโภคภายในประเทศส่วนใหญ่เป็นกุ้งขนาดเล็ก ที่มีขนาด คุณภาพ และคุณลักษณะที่โรงงานหรือห้องเย็นไม่ต้องการ

รูปแบบที่ 6 ผู้เลี้ยงกุ้ง-แพที่ตลาดกลาง¹-ห้องเย็นหรือผู้ค้าเพื่อการบริโภค ส่วนมากแล้วจะเป็นผู้เลี้ยงที่อยู่ในภาคกลางหรือภาคตะวันออก ซึ่งอยู่ใกล้ตลาดกลาง และสามารถนำเอาผลผลิตของตนมาจำหน่ายโดยตรงที่ตลาดกลาง โดยไม่ต้องผ่านผู้รวบรวม

¹ ตลาดกลางกุ้งกุลาดำ (ตลาดกุ้งกุลาดำ, 2543)

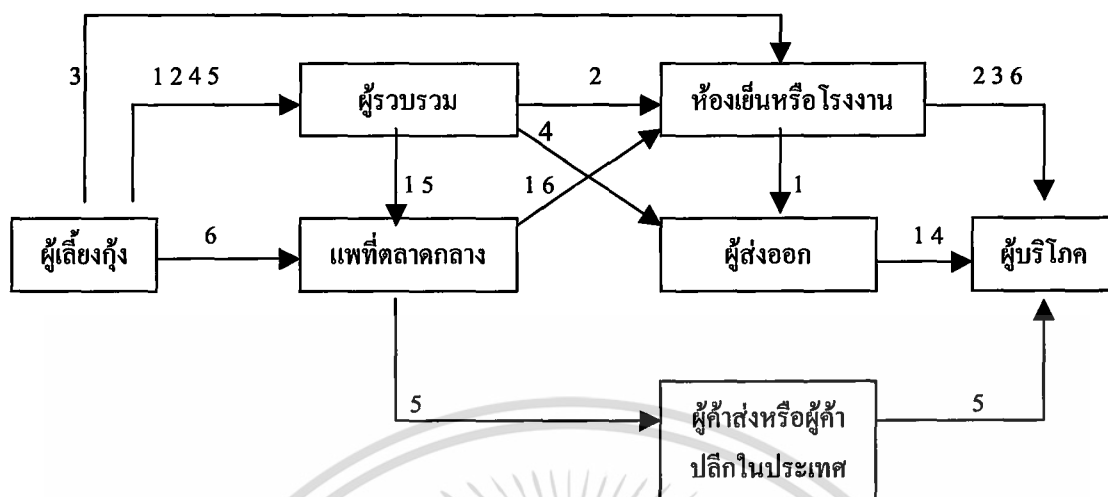
ปัจจุบันในประเทศไทยมี 2 แห่ง ได้แก่

(1) ตลาดกลางกุ้งกุลาดำมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร

(2) ตลาดกลางกุ้งกุลาดำท่าเทียบเรือประมงนครศรีธรรมราช อ.ปากพนัง นครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นตลาดกลางกุ้งกุลาดำแห่งที่ 2 ของประเทศไทยที่เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2543

ปัจจุบันมีปริมาณสินค้าซื้อขายในตลาดประมาณ 40-50 ตันต่อวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4 วิธีการตลาดกุ้งกุลาดำภายในประเทศ

หมายเหตุ: 1-6 คือ รูปแบบวิธีการตลาดกุ้งกุลาดำ

ที่มา: (หน่วยวิจัยธุรกิจการเกษตร, 2541)

สภาพทั่วไปทางการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในต่างประเทศ

ระดับตลาดและการกำหนดราคา

ระดับตลาดที่มีความเกี่ยวข้องกับการตลาดต่างประเทศ คือ ตลาดขายส่งและตลาดขายปลีก ซึ่งตลาดขายส่งนั้นจะมีผู้ประมูลซื้อ โดยใช้ราคาในตลาดขายส่งผู้รับซื้อจะประมูล โดยใช้ราคา FOB (free on board) หักค่าใช้จ่ายในการส่งออกและแปรรูป เป็นราคา ณ ตลาดขายส่ง สำหรับตลาดขายปลีก การกำหนดราคาส่งออกเป็นไปตามราคาในตลาดโลก ซึ่งกำหนดจากอุปทานและอุปสงค์ กุ้งของโลก มีการซื้อขายเป็นลักษณะของการซื้อขายล่วงหน้า

กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นสำหรับการส่งออกเป็นหลัก ผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยประมาณร้อยละ 99 จะถูกส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยตลาดส่งออกกุ้งสดแช่เย็นที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ แคนาดา และไต้หวัน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ตลาดที่สำคัญ (ฐะปะนีย์, 2539) คือ

1. ตลาดประจำ ได้แก่ ประเทศผู้นำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยที่มีมูลค่าสูงในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้แก่ สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น มูลค่าการนำเข้าคิดเป็นประมาณร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 40 ของมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งทั้งหมดของไทยในแต่ละปี จะเห็นว่า ประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไทยส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ไปสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นคิดเป็นมูลค่าที่สูงมาก โดยสหรัฐอเมริกา มีแนวโน้มสัดส่วนของการส่งออกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2542 และ 2543 ไทยสามารถส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ไปสหรัฐอเมริกา คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 19,653.00 และ 29,098.40 ล้านบาท ตามลำดับ และส่งออกไปญี่ปุ่น คิดเป็นมูลค่า 10,983.90 และ 13,101.10 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2542 และ 2543 ตามลำดับ (ตารางที่ 3) สำหรับตลาดประจำที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ จีน ฮองกง สหราชอาณาจักร เยอรมัน และอิตาลี จะมีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากไทยในลักษณะที่ไม่แน่นอนในแต่ละปี

2. ตลาดใหม่ ได้แก่ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และไต้หวัน ซึ่งเป็นประเทศที่แต่เดิมนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากไทยน้อยมาก แต่ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาได้มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นมาก หากไทยสามารถรักษาชื่อเสียงทางด้านคุณภาพและการส่งมอบสินค้าอย่างสม่ำเสมอ คาดว่าประเทศดังกล่าวจะเป็นลูกค้าประจำรายใหญ่ของไทยในอนาคต สำหรับตลาดใหม่ที่มูลค่าการนำเข้ายังไม่สูงมาก ได้แก่ มาเลเซีย ศรีลังกา และเบลเยียม (ฐะปะนีย์, 2539)

3. ตลาดอื่น ๆ ได้แก่ ประเทศที่มีการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยอยู่บ้าง แต่มีมูลค่าน้อยมากในแต่ละปี ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ โดยในปี พ.ศ. 2543 เนเธอร์แลนด์นำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากประเทศไทย คิดเป็นมูลค่า 455.70 และ 239.20 ล้านบาท ตามลำดับ

ประเทศที่เป็นตลาดประจำของไทย คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป อีกทั้งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลกด้วย เนื่องจากมีปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ผลผลิตของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยส่วนใหญ่จะผลิตจากกุ้งกุลาดำ ซึ่งเป็นกุ้งที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคของญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป นอกจากนี้ไทยยังนำเข้ากุ้งแดงจากสหภาพยุโรปเพื่อส่งออกไปญี่ปุ่น ซึ่งญี่ปุ่นนิยมนำกุ้งแดงมาประกอบอาหารญี่ปุ่นที่มีลักษณะดิบ ผลผลิตกุ้งแช่เย็นแช่แข็งจำนวนน้อยเท่านั้นที่จำหน่ายภายในประเทศ โดยเป็นการจำหน่ายตรงให้แก่ลูกค้าประเภท โรงแรม ภัตตาคาร หรือร้านอาหารใหญ่ ๆ ทั้งนี้เนื่องจากกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเป็นสินค้าที่มีมูลค่าต่อหน่วยสูง ดังนั้น ผู้บริโภคที่บริโภคจึงเป็นผู้ที่มีรายได้อ่อนข้างสูง ขณะที่ผู้บริโภคภายในประเทศส่วนใหญ่ไม่มีความจำเป็นที่จะบริโภคในรูปของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง เนื่องจากสามารถบริโภคในรูปของกุ้งสดที่มีมูลค่าต่อหน่วยที่ต่ำกว่าและหาซื้อได้ง่าย สะดวกกว่า

สำหรับราคาขายส่งกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยในตลาดสหรัฐอเมริกามีราคาค่อนข้างสม่ำเสมอ ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักตั้งแต่ในช่วงปี พ.ศ. 2537-2544 ที่ผ่านมา (ตารางผนวกที่ 4)

การตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นตลาดส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยที่สำคัญรองจากญี่ปุ่น ถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกาจะสามารถผลิตกุ้งสดได้เอง แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศจึงต้องมีการนำเข้าในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก การส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไปยังอเมริกานั้นจะมีลักษณะการให้ความไว้วางใจและเชื่อถือในคุณภาพสินค้าของผู้ส่งออกแต่ละราย หากผู้ส่งออกรายใหม่ที่ยังไม่เคยมีประวัติการส่งสินค้าเข้าประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนเมื่อสินค้าถึงปลายทางจะถูกกักและขึ้นบัญชีรายชื่อ โดยอัตโนมัติ (Automatic Detension List) จากนั้นหน่วยงานอาหารและยาของอเมริกา (FDA) จะทำการสุ่มตัวอย่างจากตู้บรรจุสินค้า (Container) ที่ส่งเข้าไปเพื่อวิเคราะห์หาสารปนเปื้อนและยาปฏิชีวนะที่ตกค้างในเนื้อกุ้งว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดของประเทศ จึงจะขออนุญาตให้นำเข้าไปจำหน่ายในประเทศสหรัฐอเมริกาได้และการอนุญาตนำเข้าสินค้าในทุกตู้บรรจุสินค้า (Container) ที่ผู้ส่งออกรายนั้นส่งเข้าไปยังสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวน 5 ครั้งติดต่อกัน จึงจะสามารถยื่นเรื่องต่อ FDA ของสหรัฐอเมริกา เพื่อขอลบชื่อของตนออกจากบัญชีรายชื่อการกักโดยอัตโนมัติ และเมื่อได้รับอนุญาตถอนชื่อแล้วการส่งออกไปจำหน่ายในสหรัฐอเมริกาแต่ละครั้งของผู้ส่งออกรายดังกล่าวจะถูกสุ่มตรวจจาก FDA เป็นบางตู้บรรจุสินค้า (Container) โดยผู้ส่งออกต้องรักษามาตรฐานคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ไม่ให้มีสารปนเปื้อนและยาปฏิชีวนะตกค้างในกุ้งเกินกว่าที่มาตรฐานกำหนด ชื่อของผู้ส่งออกรายดังกล่าวจะต้องเริ่มการส่งสินค้าเข้าสู่สหรัฐอเมริกาเสมือนเป็นผู้ส่งออกไปยังไม่เคยส่งสินค้าเข้าสหรัฐอเมริกามาก่อน (นิตินิเทศธุรกิจการเกษตร รุ่นที่ 6, 2543)

อย่างไรก็ดี นอกจากไทยแล้วยังมีประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ เอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย โดยไทยมีส่วนแบ่งทางการตลาดมากกว่าประเทศคู่แข่งที่สำคัญทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 (ภาพที่ 2)

ลักษณะการนำเข้าสินค้ากุ้งแช่แข็งของสหรัฐอเมริกา

การนำเข้ากุ้งในตลาดสหรัฐอเมริกาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. นำเข้าในรูปแบบกุ้งชิ้นปฐุม เพื่อขายเป็นกุ้งสด และบางส่วนนำไปแปรรูปเพื่อขายต่อในซูเปอร์มาร์เก็ต

2. กลุ่มที่นำเข้ากุ้งแปรรูปที่พร้อมขายให้ผู้บริโภคโดยตรง ได้แก่ Wal-Mart ห้างสรรพสินค้าที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกานำเข้ากุ้งจากไทยเกือบร้อยละ 100 รวมทั้งกลุ่ม Kroger ซึ่งซื้อใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะเดียวกัน หรือบางส่วนซื้อกุ้งในชั้นปฐมไปผลิตเพื่อขายให้กลุ่มซูเปอร์มาร์เก็ตรายกลาง และรายเล็ก ส่วนกลุ่มที่ขายกุ้งเข้าสู่ซูเปอร์มาร์เก็ตในระยะเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมา ได้เริ่มมีพัฒนาการจัดซื้อ และจัดจำหน่ายในรูปแบบวางแผนระยะยาว มีการจัดส่งสินค้าในรูปแบบที่แน่นอนในเรื่องราคา เวลา จำนวน และกำหนดส่งมอบ ซึ่งเป็นจุดแข็งของไทยที่สามารถผลิตกุ้งได้ทุก ๆ เดือน ในขณะที่ประเทศคู่แข่ง เช่น บังกลาเทศผลิตกุ้งได้เพียง 3-4 เดือนต่อปี อินเดียสามารถเลี้ยงได้ 2 ครั้งต่อปี แต่ช่วงเวลาจะสั้นและเป็นการเลี้ยงแบบกึ่งธรรมชาติได้ผลผลิตน้อย เป็นต้น ซูเปอร์มาร์เก็ตจึงหันมาซื้อกุ้งไทยที่สามารถส่งกุ้งได้ทุก ๆ เดือน ลดภาระในการสะสมสต็อกจำนวนมาก (สมาคมแช่เยือกแข็งไทย อ้างในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2544)

ปัจจุบันกลุ่มผู้นำเข้าชั้นปฐมนิยมซื้อกุ้งจากเวียดนาม เนื่องจากราคาถูกกว่า เดิมนิยมนำเข้ากุ้งแช่เยือกแข็งปอกเปลือก และยังไม่ปอกเปลือก แต่ได้เปลี่ยนมานำเข้ากุ้งที่ผ่านขบวนการแปรรูปแล้วมากขึ้น สหรัฐอเมริกานำเข้ากุ้งเฉลี่ย 18,000 ตันต่อเดือน เริ่มจากกรกฎาคม-พฤศจิกายน ซึ่งซื้อขายกุ้งมากที่สุดระหว่างปี และก่อนเทศกาลอีสเตอร์ อีก 2 วาระที่มีการบริโภคกุ้งสูง ได้แก่ ปลายมกราคมที่มีการแข่งอเมริกาฟุตบอลซูเปอร์โบวล์ คนจะดูทีวี มีปาร์ตี้กันมาก และช่วงเดือนมีนาคม ในเทศกาลอีสเตอร์ ไม่กินเนื้อแดง กินเฉพาะเนื้อขาว ซึ่งอาหารทะเลจะขายดีในช่วงนี้ ธุรกิจที่ใช้อาหารทะเลมากที่สุด ได้แก่ โรงแรม การท่องเที่ยว ภัตตาคาร เรือท่องเที่ยว เครื่องบิน และงานเลี้ยงในอดีต 10-20 ปีที่แล้ว ธุรกิจนี้ใช้กุ้งร้อยละ 80-90 ส่วนซูเปอร์มาร์เก็ตมีเพียงร้อยละ 1 ปัจจุบันส่วนซูเปอร์มีเพียงมาร์เก็ตขยายขึ้นในช่วง 10 กว่าปี โตขึ้นเป็นร้อยละ 30 ส่วน Food Service ลดลงร้อยละ 60 ซูเปอร์มาร์เก็ตในสหรัฐอเมริกานิยมซื้อกุ้งต้มไว้หาง ขนาด 31-40 ใช้วัตถุดิบกุ้ง 50-70 ตัวต่อกิโลกรัม ภัตตาคารนิยมเด็ดหัว 16-20 26-30 ตัวต่อปอนด์ ใช้วัตถุดิบ 30-45 ตัวต่อกิโลกรัม และกุ้งปอกเปลือกไว้หาง 46-55 ตัวต่อปอนด์ ใช้วัตถุดิบ 40 ตัวต่อกิโลกรัม (คัมภีร์เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อ้างในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2545)

การบริโภคในตลาดสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในปริมาณที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ สังเกตได้จากปริมาณการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539-2543 (ตารางที่ 6) เนื่องจากการผลิตภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยปี พ.ศ. 2540 มีปริมาณการนำเข้ากุ้ง 400,337 ตัน (ตารางที่ 9) ส่งผลให้อัตราการบริโภคกุ้งในประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นต่อเนื่องอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2541 โดยปี พ.ศ. 2533 อัตราการบริโภคกุ้งจาก 2.20 ปอนด์ต่อคน เป็น 2.80 ปอนด์ต่อคนในปี พ.ศ. 2541 (ตารางที่ 10) ซึ่งตัวเลข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ได้นี้ แสดงให้เห็นว่าคนอเมริกันบริโภคกุ้งไม่ว่าจะเป็นที่ร้านอาหาร ภัตตาคาร ที่บ้าน ร้านอาหาร ประเภท Fast Food, Dinnerhouse, White Tablecloth ต่างก็มีกุ้งเป็นยอดขายอันดับหนึ่งของอาหารทะเลในร้านอาหาร ในปี พ.ศ. 2542 (ตารางที่ 11) และอาหารทะเลที่มียอดขายสูงสุดในอันดับหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2539-2541 อันดับหนึ่งก็ยังเป็นกุ้ง (ตารางที่ 12)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า คนในประเทศสหรัฐอเมริกานิยมบริโภคกุ้งเป็นอันดับหนึ่งในอาหารทะเล ซึ่งความต้องการที่เพิ่มขึ้นสูงเรื่อย ๆ ของคนสหรัฐอเมริกาในการบริโภคกุ้งเพิ่มขึ้นสูงเรื่อย ๆ และปริมาณการผลิตกุ้งสหรัฐอเมริกาไม่เพียงพอเป็นเหตุทำให้ต้องนำเข้ากุ้งจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นสูงทุก ๆ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2544

ตารางที่ 9 ปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์กุ้งของสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2540-2544 (เมตริกตัน)

ประเทศ	2540	2541	2542	2543	2544
ไทย	73,402	92,265	114,503	126,448	136,078
เวียดนาม	3,555	5,029	8,081	15,718	33,268
อินเดีย	20,005	20,151	21,822	28,375	32,879
เม็กซิโก	33,958	35,435	35,046	29,074	30,017
จีน	12,879	6,996	8,846	18,203	28,017
เอกวาดอร์	63,738	64,548	50,413	19,097	26,760
อินโดนีเซีย	12,824	15,285	16,028	16,757	15,848
บราซิล	551	822	1,912	5,896	9,819
ปานามา	10,540	10,190	7,757	5,851	6,884
ไต้หวัน	471	357	414	240	351
อื่น ๆ	62,155	64,364	66,884	79,418	80,416
รวม	294,078	315,442	331,706	345,077	400,337

ที่มา: (The National Marine Fisheries Service, 2545)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โอกาสและอุปสรรคในตลาดอเมริกา

โอกาสในตลาดอเมริกา (นิตยสารสัปดาห์ อังในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2545)

1. เนื่องจากปี พ.ศ. 2543 ราคากุ้งที่ขายในประเทศอเมริกาดีมาก ทำให้ไทยต้องสูญเสียส่วนแบ่งตลาดไปให้กุ้งขาวจากประเทศเม็กซิโก หรือประเทศจีนมากพอสมควร แต่ปี พ.ศ. 2544 ราคา

ตารางที่ 10 อัตราการบริโภคกุ้งในประเทศสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2533-2542 (ปอนด์ต่อคน)

ปี	ปอนด์ต่อคน
2533	2.20
2534	2.40
2535	2.50
2536	2.50
2537	2.60
2538	2.50
2539	2.50
2540	2.70
2541	2.80

ที่มา: (United States Seafood Industry cited from National Fisheries Institute, 1999)

ตารางที่ 11 อันดับยอดขายที่สูงที่สุดของอาหารทะเลในร้านอาหาร 5 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2542

อันดับ	1	2	3	4	5
Fast Food	Shrimp	Cod	Pollock	Clams	Crab
Dinnerhouse	Shrimp	Crab	Salmon (Farmed)	Lobster	Scallops
White Tablecloth	Shrimp	Salmon (Farmed)	Tuna	Crab	Lobster

ที่มา: (Seafood Business Magazine, 1999)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 อาหารทะเลที่มียอดขายสูงสุด 5 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2542

อันดับ	1996	1997	1998
1	Shrimp	Shrimp	Shrimp
2	Shrimp	Shrimp (Farmed)	Shrimp (Farmed)
3	Cod	Crab	Crab
4	Swordfish	Scallops	Lopter
5	Tuna	Lobster	Tuna

ที่มา: (Seafood Business Magazine, 1999)

ปรับตัวลงมาก เป็นผลทำให้สามารถชิงส่วนแบ่งทางการตลาดกลับมาได้มากพอสมควรเช่นกัน เพราะราคากุ้งต่ำลงใจให้ผู้บริโภคอยากซื้อ ทำให้เป็นที่สนใจจากบรรดาภัตตาคารและซูเปอร์มาร์เก็ตทั้งหลายหันมาสั่งซื้อกุ้งกุลาดำของประเทศไทยมากขึ้น

2. ซูเปอร์มาร์เก็ตได้ส่งเสริมการขายโดยการจัดโปรโมชันต่าง ๆ ทำให้การบริโภคกุ้งสูงขึ้นมาก จนทำให้สินค้าในสต็อกหมดไม่ทันขายในบางแห่ง

3. ในเทศกาลงานต่าง ๆ คือ ช่วงปลายเดือนมกราคมจะเป็นเทศกาลที่เรียกว่า ซูเปอร์โบวล์ ซึ่งเป็นกีฬาอดนินิยมของอเมริกันชน จะเป็นช่วงที่มีการจัดปาร์ตี้ การบริโภคกุ้งจึงเพิ่มขึ้นด้วย และในช่วงเดือนมีนาคมทั้งเดือน ก่อนเทศกาลอีสเตอร์ จะมีการบริโภคกุ้งกันมากเช่นกัน เพราะบรรดาคริสตศาสนิกชนจะไม่กินเนื้อแดงกัน ซึ่งอาหารทะเลก็ถือว่าเป็นอาหารเนื้อขาว

4. ในตลาดอเมริกา คือ รูปแบบการขายในกลุ่มของซูเปอร์มาร์เก็ตในช่วง 3 ปีหลังมานี้ เริ่มมีการพัฒนาการจัดจำหน่าย และการจัดซื้อในรูปแบบการซื้อที่ไม่ผ่านผู้นำเข้าหรือที่เรียกว่า อิมพอร์ตเตอร์ เนื่องจากป้องกันการเปลี่ยนแปลงของราคา ซึ่งซูเปอร์มาร์เก็ตสามารถขายกุ้งได้ในปริมาณที่มากอยู่แล้ว โดยเฉพาะกุ้งต้ม และไม่มี ความจำเป็นที่จะมาเสี่ยงในเรื่องของการขึ้นลงของราคากับผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออก และมีการปรับรูปแบบการขายให้เป็นโปรแกรมที่แน่นอน และราคาที่ค่อนข้างแน่นอน ถือว่าเป็นการพัฒนาที่ดีในจุดนี้ และถือเป็นความโชคดีของประเทศไทยเพียงประเทศเดียว ที่ตลอดทั้ง 12 เดือนในหนึ่งปีที่มีสินค้าป้อนตลาดได้ตลอด ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม ซึ่งไม่มีประเทศคู่แข่งไหนที่มีศักยภาพเหมือนประเทศไทย เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ จึงทำให้ซูเปอร์มาร์เก็ตทั้งหลายหันเหที่จะมาใช้กุ้งไทยเป็นประจำ เนื่องจากมีกุ้งป้อนให้ตลอดทั้ง 12 เดือน ซึ่งเป็น โอกาสอันดีต่อผู้ส่งออกที่มีกำลังความสามารถและศักยภาพมากพอที่จะทำธุรกิจร่วมกับซูเปอร์มาร์เก็ต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การบริโภคอาหารทะเลในอเมริกาจะมีปริมาณสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะกุ้ง อันเนื่องมาจากปัญหาเรื่องโรคต่าง ๆ ในอาหารประเภทเนื้อสัตว์อย่างอื่น เช่น พวกเนื้อวัว เนื้อหมู หรือเนื้อไก่ เป็นต้น

อุปสรรคในสหรัฐอเมริกา (นิตยสารสตีฟน่า อ้างในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2545)

1. ประชาชนในสหรัฐอเมริกา เป็นคนที่ตกใจง่าย จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้ประชาชนในสหรัฐอเมริกาประหัดมากขึ้น จากช่วงภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้การจับจ่ายใช้สอยน้อยลงเมื่อเทียบกับช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา

2. ความมั่นใจในความปลอดภัยทางการเดินทางของคนในสหรัฐอเมริกาน้อยลงอย่างมาก เมื่อการเดินทางน้อยลงทำให้ธุรกิจ โรงแรมการท่องเที่ยว ภัตตาคารต่าง ๆ เรือท่องเที่ยว สายการบินต่าง ๆ งานเลี้ยงต่าง ๆ ลดหายไปมาก ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยให้มีการบริโภคมากที่สุด ในอดีตที่ผ่านมา มีส่วนแบ่งการตลาดของการบริโภคกุ้งมากถึงร้อยละ 80-90 ส่วนในซูเปอร์มาร์เก็ตจะมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น แต่ปัจจุบันด้วยภาวะเศรษฐกิจทำให้ซูเปอร์มาร์เก็ตมีส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มมากขึ้นประมาณร้อยละ 20-30 ก็คือ ถ้าราคากุ้งไม่แพงมากเกินไป คนจะมาซื้อในซูเปอร์มาร์เก็ตมาก

3. การเติบโตในเรื่องของการผลิตกุ้งขาวในประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกา นั่นคือ ประเทศเม็กซิโก และประเทศเอกวาดอร์ ซึ่งในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มีการเติบโตอย่างมาก และถ้ามองขึ้นเรื่อย ๆ อย่างนี้ก็ค่อนข้างน่าเป็นห่วงกับการส่งออกกุ้งของประเทศไทย เพราะโดยพื้นฐานแล้วคนอเมริกันรับประทานกุ้งขาวเป็นหลักตั้งแต่อดีตมา และกุ้งขาวเป็นกุ้งที่ยืดตลาดอเมริกาตลอดประวัติศาสตร์ที่มีการบริโภคกุ้งเป็นต้นมา ในช่วงสิบกว่าปีที่กุ้งกุลาดำแทรกเข้าไปได้เพราะสาเหตุเดียวคือ ราคาถูกกว่ากุ้งขาว แต่ถ้าราคากุลาดำสูงขึ้นเมื่อไหร่ อย่างเช่นเมื่อปี พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 คนอเมริกาก็จะกลับไปบริโภคกุ้งขาวเหมือนเดิม

มาตรการทางการค้าสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ไม่มีการเก็บภาษีนำเข้า แต่เน้นมาตรการด้านสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้ออ้างในการกีดกันการนำเข้า โดยมีกระทรวงเกษตรสหรัฐ (USDA) และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (USFDA) เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลในการตรวจสอบคุณภาพสินค้า โดยมาตรการทางการค้าต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา สามารถสรุปได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. มาตรการทางด้านภาษีศุลกากร สหรัฐอเมริกาไม่คิดภาษีนำเข้ากุ้งสดแข็งของไทยตามข้อตกลงว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (WTO)

2. มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร สหรัฐอเมริกาได้มีกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับอาหารและยาเป็นกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภาและมีหน่วยงานนำไปปฏิบัติ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสุขอนามัย ความปลอดภัยและค่าใช้จ่ายในสินค้าของผู้บริโภค กฎหมายอาหารและยายังกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า รวมทั้งผู้จำหน่ายอาหารต้องปฏิบัติตามระบุมตรฐานสินค้าที่เรียกว่า CGMP (Current Good Manufacturing Practice) ซึ่งจะระบุมตรฐานสำหรับหลักการปฏิบัติที่ดีของโรงงาน และยังมี การกำหนดให้นำระบบมาตรฐาน HACCP (Hazard Analysis and Critical Point) คือ การควบคุม และตรวจสอบอย่างระมัดระวังในกระบวนการผลิต ณ จุดวิกฤติ และในการตรวจโรงงานด้าน สุขาภิบาลมาใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร ในประเทศและอาหารที่นำเข้า ระบบ HACCP จะมีการ ประกาศและมีผลบังคับตั้งแต่ ค.ศ. 1997 เป็นต้นไป โดยจะเริ่มใช้กับกลุ่มอาหารทะเลกระป๋องและ แปรรูปเป็นกลุ่มแรก สำหรับมาตรการด้านสุขอนามัยจะพิจารณาในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคของ สหรัฐอเมริกา โดย USFAD (U.S. Food and Administration) จะเดินทางมาสำรวจ โรงงานผลิต อาหารที่ส่งสินค้าไปขายสหรัฐอเมริกา เกณฑ์การใช้สารเจือปนอาหารกำหนดเรื่องโลหะหนัก ข้อมูลเกี่ยวกับการนำเข้าของผู้นำเข้าจะส่ง ไปยังสำนักงานองค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริกา เพื่อ พิจารณามาตรฐานอาหาร โดยจากข้อมูลการกักกันสินค้าของสหรัฐอเมริกา ในปี 2543 พบว่า สินค้า ประมงเป็นสินค้าที่ถูกกักกันโดยอัตโนมัติมากที่สุดในบรรดาสินค้าอาหารที่ส่งออกไปยังสหรัฐ อเมริกา เนื่องจากสหรัฐฯ จะเข้มงวดมาก ในเรื่องของสุขอนามัย และความปลอดภัยของผู้บริโภค หากเกิดการตรวจพบสิ่งปนเปื้อน เชื้อจุลินทรีย์ที่เป็นอันตราย วัตถุเจือปนอาหารและสารพิษตกค้าง ตามที่มาตรฐานกำหนด เช่น สารตกค้างไนโตรฟูแรนส์จะไม่เกิน 5 ppb เป็นต้น หากเกินระดับที่ มาตรฐานกำหนด สินค้าจะถูกกักกันโดยอัตโนมัติ (Automatic Detention) ได้ทันที และจะทำให้ เสียประวัติของบริษัท และจะถูกตรวจสอบเข้มงวดในครั้งต่อไป รวมทั้งการส่งสินค้าเข้าไปจำหน่าย อีก จะต้องมียกเอกสารรับรองคุณภาพสินค้าจากหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือจากกระทรวงเกษตรฯ ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งหลังจากมีการนำเข้าติดต่อกันโดยไม่ถูกกักกัน 5 ครั้ง จึงจะถูกถอดออกจาก บัญชีรายชื่อ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2544)

สหรัฐอเมริกามีมาตรการอนุรักษ์ คือกฎหมาย Public Law 101-102 มาตรา 609 กฎหมาย ห้ามนำเข้ากุ้งที่จับด้วยอวนลอย และการบังคับใช้เครื่องมือที่แยกเอาเต่าทะเลออก (Turtle Excluder Device: TED) ในเรือประมงกุ้งทุกลำ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวใช้เฉพาะประเทศที่ทำการประมงกุ้งใน น่านน้ำมหาสมุทรแอตแลนติกตะวันตก ทะเลแคริบเบียน และอ่าวเม็กซิโก มีทั้งหมด 12 ประเทศ และทุกประเทศให้การรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ยกเว้น French Guiana ที่ห้ามนำเข้าเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเทศเดียว อย่างไรก็ตามประเทศที่สามารถนำเข้ากุ้งจาก French Guina เพื่อแปลงสภาพและ ส่งเข้าสหรัฐอเมริกา ได้ ขณะนี้สหรัฐอเมริกา ได้นำกฎหมายนี้มาใช้กับประเทศอื่น ๆ โดยห้ามนำ เข้ากุ้งจากประเทศที่ไม่มีกฎหมายคุ้มครองเต่าทะเล ซึ่งกุ้งจับจากทะเลต้องใช้เครื่องมือ TED หรือกุ้ง ที่นำเข้าจากต่างประเทศเพื่อ Re-export ต้องมาจากประเทศใช้ TED ด้วย มีผลใช้ตั้งแต่วันที่ 1 พ.ศ. 2539 ขึ้นบัญชีไว้ 56 ประเทศ สำหรับประเทศไทยทางกรมประมง ได้พยายามส่งข้อมูลว่าไทยมี มาตรการในการอนุรักษ์เต่าทะเล อาทิเช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์น้ำ พระราชบัญญัติควบคุม เครื่องมือการทำประมง อีกทั้งกุ้งที่ไทยจับอยู่ในเขตน่านน้ำระดับ 5 เมตร ขณะที่เต่าทะเลอยู่ระดับ 40 เมตร และกุ้งไทยส่วนใหญ่มาจากการเพาะเลี้ยง ซึ่งหากทางสหรัฐอเมริกาเชื่อในข้อมูลก็จะไม่มีชื่อ ประเทศไทยในบัญชีต้องห้าม เป็น โอกาสที่จะเพิ่มมูลค่ากุ้งกับสหรัฐอเมริกามากขึ้น โดยการเข้าแทน ที่สัดส่วนตลาดของประเทศอื่น แต่ถ้าไทยต้องอยู่ในรายชื่อ ไทยต้องประสบสภาพการถูกดัมพ์ตลาด ที่อาจเกิดในตลาดญี่ปุ่นและยุโรป เพราะไม่สามารถส่งกุ้งเข้าสหรัฐอเมริกาได้ ย่อมเทสินค้าไปตลาด อื่นแน่นอน ในขณะที่การส่งออกต้องมีการออกหนังสือรับรองจากผู้ส่งออกและทางกรมประมง เพื่อรับรองว่าเป็นกุ้งที่มาจาก การเพาะเลี้ยงจึงจะนำกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเข้าสหรัฐอเมริกาได้ การนำ Public Law 101-102 มาใช้ ได้สร้างภาวะชะงักงันในการส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งทะเลกระป๋อง กุ้งตาก ธรรมชาติ และกุ้งกระป๋องอัดลม เนื่องจากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้ใช้วัตถุดิบกุ้งที่จับ ได้จากธรรมชาติ เป็นหลัก แต่ในส่วนของผลิตภัณฑ์กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งแม้จะไม่ถูกการระงับการนำเข้า แต่ต้อง ประสบปัญหาความยุ่งยากในการทำตลาดมากขึ้น เนื่องจากความล่าช้าของขั้นตอนการออกเอกสาร จากหน่วยงานของรัฐและมีภาระด้านต้นทุนของเอกสารเพิ่มขึ้น (สุมล และรวีวรรณ, 2539) จาก มาตรการที่กล่าวมาทั้งหมดไม่มีผลกระทบต่อ การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยมาก นัก จะเห็นว่ามูลค่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (ตารางที่ 4) ทำให้ตลาดสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดส่ง ออกที่สดใสในอนาคต (จินตนา, 2541)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ

ในเบื้องต้นจะเป็นการพิจารณาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกผลิตภัณฑ์ กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากประเทศไทย และประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ ประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพิจารณาจากข้อมูลการส่งออก การนำเข้า สัดส่วนในการส่งออก และดัชนีความได้เปรียบที่ปรากฏ (RCA) ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 เพื่อพิจารณาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ รวมทั้งแนวโน้มของความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งไปยัง ประเทศสหรัฐอเมริกา

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา

การศึกษาในเรื่องนี้ จะทำการพิจารณาค่า RCA ในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยัง สหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 โดยพิจารณาเป็นรายประเทศผู้ส่งออกกุ้งสดแช่เย็น แช่แข็งหลักดังนี้

1. ประเทศไทย

สหรัฐอเมริกานำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากไทยคิดเป็นมูลค่าโดยเฉลี่ย 945 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตารางที่ 13) คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 30.98 เมื่อพิจารณาค่า RCA และแนวโน้มค่า RCA (ตารางที่ 14) พบว่าไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 ในทุกปีที่ทำการศึกษา โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 16.27-23.01 เมื่อพิจารณาร่วมกับสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปยังสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 23.59-33.72 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 29.62 (ตารางที่ 15) แสดงว่าไทยจัดได้ว่ามีความสำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา เป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งรายใหญ่ ซึ่งได้แก่ เอกวาดอร์ และเม็กซิโก ซึ่งมีสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาโดยเฉลี่ยร้อยละ 17.18 และ 13.83 ตามลำดับ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 13 มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 (ล้านเหรียญสหรัฐ)

ปี	ไทย	เอกวาดอร์	เม็กซิโก	อินโดนีเซีย	อินเดีย
2537	828	445	253	99	122
2538	787	443	341	56	94
2539	619	370	325	106	100
2540	603	582	369	148	120
2541	715	570	380	174	124
2542	768	402	384	159	148
2543	945	186	402	179	222
เฉลี่ย	752	428	351	132	133

ที่มา: (Bureau of the Census, 1994-2001)

ตารางที่ 14 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย เอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย ไปยังสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543

ปี	ไทย	เอกวาดอร์	เม็กซิโก	อินโดนีเซีย	อินเดีย
2537	21.70	69.63	1.38	4.08	6.21
2538	22.04	72.56	1.74	2.39	5.22
2539	20.33	70.38	1.63	4.78	6.03
2540	16.27	92.29	1.46	5.48	5.57
2541	18.40	112.46	1.39	6.44	5.20
2542	21.02	86.00	1.37	6.55	6.40
2543	23.01	33.58	1.18	6.88	8.29

ที่มา: (จากการคำนวณตารางผนวกที่ 5-8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 15 สัดส่วนการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศที่สำคัญไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา
ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 (ร้อยละ)

ปี	ไทย	เอกวาดอร์	เม็กซิโก	อินโดนีเซีย	อินเดีย	รวม	อื่น ๆ	รวมทั้งหมด
2537	33.72	18.11	10.32	4.03	4.96	71.14	28.86	100.00
2538	33.61	18.92	14.56	2.40	4.03	73.52	26.48	100.00
2539	28.98	17.32	15.22	4.97	4.68	71.17	28.83	100.00
2540	23.59	22.75	14.43	5.78	4.68	71.23	28.77	100.00
2541	27.11	21.63	14.41	6.60	4.72	74.47	25.53	100.00
2542	29.38	15.40	14.68	6.08	5.67	71.21	28.79	100.00
2543	30.98	6.10	13.18	5.87	7.28	63.41	36.59	100.00
เฉลี่ย	29.62	17.18	13.83	5.10	5.15	70.88	29.12	100.00

ที่มา: (Bureau of the Census, 1994-2000)

สาเหตุเนื่องมาจากไทยมีความได้เปรียบในด้านกำลังการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง และมีความได้เปรียบด้านคุณภาพของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง นอกจากนี้ในบางปีหากไทยมีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลให้สัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย จึงทำให้ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกามีค่าไม่แน่นอน ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2537 ไทยมีค่า RCA ในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ไปยังสหรัฐอเมริกาสูงถึง 21.70 และเพิ่มขึ้นเป็น 22.04 ในปี พ.ศ. 2538 เนื่องจากสัดส่วนการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากไทยไปยังสหรัฐอเมริกาต่อมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งทั้งหมดของสหรัฐอเมริกาที่มีสัดส่วนที่สูง ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 และ 2540 ค่า RCA มีค่าลดลง โดยมีค่าเท่ากับ 20.33 และ 16.27 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากปริมาณการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยมีปริมาณลดลง โดยผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลงจาก 165,661 ตัน ในปี พ.ศ. 2538 เป็น 151,974 ตัน และ 128,066 ตัน ในปี พ.ศ. 2539 และ 2540 ตามลำดับ ปี พ.ศ. 2541 ค่า RCA มีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 18.40 โดยผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพิ่มขึ้นเท่ากับ 147,379 ตัน (ตารางที่ 6) สาเหตุหนึ่งที่ผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลงเป็นเพราะเกิดโรคระบาดในกุ้งขณะเดียวกันสหรัฐอเมริกาประกาศใช้มาตรการทางการค้าด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยนำเอาประเด็นเรื่องการอนุรักษ์เต่าทะเลมาใช้ โดยผู้ส่งออกกุ้งทะเลจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่ามีการใช้เครื่องมือแยกเต่าทะเล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(Turtle-Exclusion Devices: TEDs) เป็นเหตุให้ในระยะเวลาดังกล่าว มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาตกลง และกลับมาเพิ่มปี พ.ศ. 2541 ในปี พ.ศ. 2542 ประเทศไทยมีค่า RCA เพิ่มขึ้นเป็น 21.02 เนื่องจากในปีดังกล่าวมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังสหรัฐอเมริกามีการขยายตัวมาก โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 715 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2541 เป็น 768 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2542 คิดเป็นร้อยละ 29.38 และในปี พ.ศ. 2543 สามารถส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกา คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 945 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.98 ทำให้ค่า RCA เพิ่มขึ้นเป็น 23.01

2. ประเทศเอกวาดอร์

เอกวาดอร์เป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทยในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกา โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 สหรัฐอเมริกานำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากเอกวาดอร์คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 428 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีสัดส่วนอยู่ระหว่างร้อยละ 6.10-22.75 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 17.18 เมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

เมื่อพิจารณาค่า RCA และแนวโน้มค่า RCA ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากเอกวาดอร์ไปยังสหรัฐอเมริการะหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 พบว่าเอกวาดอร์มีค่า RCA มากกว่า 1 ในทุกปีที่ทำการศึกษา แสดงว่าเอกวาดอร์มีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกา ค่า RCA ที่คำนวณได้มีค่าอยู่ระหว่าง 33.58-112.46 ตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา จะเห็นได้ว่าค่า RCA ของเอกวาดอร์ที่คำนวณได้มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในช่วงแรก โดยในปี พ.ศ. 2537 ค่า RCA ของเอกวาดอร์มีค่าเท่ากับ 69.63 และได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนมีค่าเท่ากับ 112.46 ในปี พ.ศ. 2541 จากนั้นค่า RCA เริ่มลดลง ในปี พ.ศ. 2543 ค่า RCA มีค่าลดลงอย่างมาก คือมีค่าเท่ากับ 33.58 เมื่อพิจารณาร่วมกับสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของเอกวาดอร์ไปยังสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2537-2540 สัดส่วนการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18.11 ในปี พ.ศ. 2537 เป็นร้อยละ 21.63 ในปี พ.ศ. 2541 ทั้งนี้เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าว กำลังการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของเอกวาดอร์ขยายตัวอย่างมาก โดยเพิ่มขึ้นจาก 72,680 ตันในปี พ.ศ. 2537 เป็น 120,152 ตัน ในปี พ.ศ. 2541 ทำให้มีการขยายตัวในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ค่า RCA ของเอกวาดอร์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว และในปี พ.ศ. 2542 และพ.ศ. 2543 ค่า RCA ของเอกวาดอร์มีค่าลดลงเนื่องจากกุ้งที่ผลิตในประเทศเกิดโรคระบาดอย่างร้ายแรงส่งผลให้ปริมาณการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเหลือเพียง 84,035 ตัน ในปี พ.ศ. 2542 ทำให้การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกามี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มูลค่าลดลงเหลือ 402 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 186 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเป็นเหตุให้ค่า RCA ลดลงเป็น 86.56 และ 33.58 ในปี พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่า RCA ของมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของเอกวาดอร์ไปยังสหรัฐอเมริกาเปรียบเทียบกับค่า RCA ของประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 จะพบว่า ไทยมีค่า RCA น้อยกว่าเอกวาดอร์ในทุกปีที่ทำการศึกษา แสดงถึงไทยมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาเมื่อเทียบกับเอกวาดอร์ เนื่องจากเอกวาดอร์มีส่วนมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา คิดเป็นสัดส่วนที่สูงมาก จึงเป็นเหตุทำให้การคำนวณค่า RCA ตามสูตรการคำนวณมีค่าสูงตามไปด้วย โดยค่า RCA ของเอกวาดอร์ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่า RCA ของไทยเฉลี่ยถึง 4 เท่าตัว

3. ประเทศเม็กซิโก

สหรัฐอเมริกานำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากเม็กซิโกในปีหนึ่ง ๆ คิดเป็นมูลค่าหลายล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยในช่วงระยะเวลา 7 ปี ของข้อมูลที่ทำการศึกษา คือระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 สหรัฐอเมริกามีแนวโน้มในการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากเม็กซิโกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2537 สหรัฐอเมริกานำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากเม็กซิโกคิดเป็นมูลค่า 253 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นเป็น 341 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2538 และในปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากเม็กซิโกเท่ากับ 402 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยคิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 13.83 เมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

เมื่อพิจารณาค่า RCA และแนวโน้มค่า RCA ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากเม็กซิโกไปยังสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 พบว่าเม็กซิโกมีค่า RCA มากกว่า 1 ในทุกปีที่ทำการศึกษา แสดงว่าเม็กซิโกมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกา ค่า RCA ที่คำนวณได้มีค่าอยู่ระหว่าง 1.18-1.74 ตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา จะเห็นได้ว่าค่า RCA ของเม็กซิโกมีค่าไม่แน่นอน โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงแรกที่ทำการศึกษา คือ เพิ่มขึ้นจาก 1.38 ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 1.74 ในปี พ.ศ. 2538 และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา แนวโน้มค่า RCA กลับลดลงจนมีค่าเท่ากับ 1.18 ในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของเม็กซิโกไปยังสหรัฐอเมริกาแล้ว จะพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงแรก โดยเพิ่มจากร้อยละ 10.32 ในปี พ.ศ. 2537 เป็นร้อยละ 14.56 และร้อยละ 15.22 ในปี พ.ศ. 2538 และ 2539 ตามลำดับ จากนั้นสัดส่วนในการส่งออกเริ่มลดลงเป็นร้อยละ 14.43 ในปี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2540 ร้อยละ 14.41 ในปี พ.ศ. 2541 และร้อยละ 13.18 ในปี พ.ศ. 2543 ทั้งนี้เนื่องจากเม็กซิโกมีการขยายตัวในการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในอัตราที่ต่ำและไม่แน่นอน และมักประสบปัญหาด้านโรคระบาดในตัวกุ้งเช่นเดียวกับเอกวาดอร์ ส่งผลให้การขยายตัวในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาเทียบกับการส่งออกสินค้าทั้งไปยังสหรัฐอเมริกามีสัดส่วนที่ลดลง จึงทำให้ค่า RCA มีค่าลดลง

เมื่อพิจารณาค่า RCA ในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของเม็กซิโกไปยังสหรัฐอเมริกาเปรียบเทียบกับค่า RCA ของไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 จะพบว่า ไทยมีค่า RCA มากกว่าเม็กซิโก แสดงถึงไทยมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาเมื่อเทียบกับเม็กซิโก ปัจจัยที่มีผลต่อการได้เปรียบเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบของทั้งไทยและเม็กซิโก อาจจะเป็นเนื่องจากไทยมีสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งต่อสินค้าทุกประเภทไปยังสหรัฐอเมริกาสูงกว่าเม็กซิโก และไทยมีกำลังการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งสูงกว่าเม็กซิโก ทำให้มีปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่มากกว่า จึงทำให้การคำนวณค่า RCA ตามสูตรการคำนวณมีค่ามากตามไปด้วย

4. ประเทศอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเป็นอีกประเทศหนึ่งที่สหรัฐอเมริกานำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ที่มีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา โดยเพิ่มขึ้นจาก 99 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 179 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2543 (ตารางที่ 13) และมีสัดส่วนอยู่ระหว่างร้อยละ 2.40 – 6.60 ตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 5.10 (ตารางที่ 15) เมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

เมื่อพิจารณาค่า RCA และแนวโน้มค่า RCA ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากอินโดนีเซียไปยังสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 พบว่าอินโดนีเซียมีค่า RCA มากกว่า 1 ในทุกปีที่ศึกษา แสดงว่าอินโดนีเซียมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่าค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอินโดนีเซียตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษามีแนวโน้มลดลงในช่วงแรก คือ ลดลงจาก 4.08 ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 2.39 ในปี พ.ศ. 2538 เนื่องจากปริมาณการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของอินโดนีเซียมีปริมาณลดลงจาก 88,731 ตัน ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 78,215 ตันในปี พ.ศ. 2538 (ตารางที่ 6) ทำให้ส่งออกได้ลดลง โดยมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศอินโดนีเซียไปยังสหรัฐอเมริกาลดลงจาก 99 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 56 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2538 ส่งผลให้ค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

RCA ที่คำนวณได้มีค่าลดลงตามไปด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 มีการขยายตัวในการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีนักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนด้านการผลิตกุ้งในอินโดนีเซียมากขึ้น ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งทางอินโดนีเซียไปยังสหรัฐอเมริกาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ค่า RCA ที่คำนวณได้จึงมีค่าสูงขึ้น โดยมีค่าเพิ่มขึ้นจาก 2.39 ในปี พ.ศ. 2538 เป็น 4.78 และ 6.88 ในปี พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2543 ตามลำดับซึ่งเมื่อพิจารณาพร้อมกับสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของอินโดนีเซียแล้ว จะพบว่าแนวโน้มลดลงในช่วงแรก โดยลดลงจากร้อยละ 4.03 ในปี พ.ศ. 2537 เป็นร้อยละ 2.40 ในปี พ.ศ. 2538 เนื่องจากปริมาณการผลิตที่ลดลงจากนั้นสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 2.40 ในปี พ.ศ. 2538 เป็นร้อยละ 4.97 และร้อยละ 6.60 ในปี พ.ศ. 2539 และ 2541 ตามลำดับ แล้วจึงมาลดลงเป็นร้อยละ 6.08 และ 5.83 ในปี พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

เมื่อพิจารณาค่า RCA ในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของอินโดนีเซียไปยังสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับค่า RCA ของไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 จะพบว่า ไทยมีค่า RCA มากกว่าอินโดนีเซีย แสดงถึงไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง เมื่อเทียบกับอินโดนีเซีย ปัจจัยที่มีผลต่อความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของทั้งไทย และอินโดนีเซีย เนื่องจากไทยมีปริมาณการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งสูงกว่าอินโดนีเซีย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเลี้ยงกุ้งทะเลของไทยซึ่งเป็นวัตถุดิบที่จะนำมาแปรรูปเป็นกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งนั้น มีการเลี้ยงที่พัฒนาว่าอินโดนีเซียทำให้ผลผลิตกุ้งทะเลของไทยสูงกว่าอินโดนีเซีย และไทยมีสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งต่อปริมาณการผลิตสูงกว่าอินโดนีเซีย

5. ประเทศอินเดีย

สหรัฐอเมริกานำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากอินเดียมีแนวโน้มในการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 122 ล้านดอลลาร์ฯ ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 222 ล้านดอลลาร์ฯ ในปี พ.ศ. 2543 และคิดเป็นสัดส่วนในการส่งออกเฉลี่ยร้อยละ 5.15 เมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

เมื่อพิจารณาค่า RCA และแนวโน้มค่า RCA ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากอินเดียไปยังสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 พบว่าอินเดียมีค่า RCA มากกว่า 1 ในทุกปีที่ทำการศึกษา แสดงว่าอินเดียมีความได้เปรียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกา ค่า RCA มากกว่า 1 ในทุกปีที่ทำการศึกษา แสดงว่าอินเดียมีความได้เปรียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกา ค่า RCA ที่คำนวณได้มีค่าอยู่ระหว่าง 5.20 –8.29 ตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาก็จะเห็นได้ว่า ค่า RCA ที่คำนวณได้มีค่าไม่แน่นอน ในปี พ.ศ. 2537 ค่า RCA ที่คำนวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้มีค่าเท่ากับ 6.21 และได้ลดลงมาเหลือ 5.22 ในปี พ.ศ. 2538 ทั้งนี้เนื่องจากเกิดกาฬโรคระบาดอย่างร้ายแรงในประเทศอินเดีย ทำให้ผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของอินเดียมีปริมาณลดลง ส่งผลให้มูลค่าลดลงจาก 122 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 94 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2538 ค่า RCA ที่คำนวณได้จึงมีค่าลดลงตามไปด้วย ต่อมามีการขยายตัวในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรัฐบาลของประเทศอินเดียให้การสนับสนุนการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ไม่ว่าจะเป็นระบบปลอดภาษี รวมทั้งวัตถุดิบอาหารสัตว์ราคาถูก และค่าแรงงานที่ต่ำ ส่งผลให้ค่า RCA มีค่าเพิ่มขึ้นจาก 5.22 ในปี พ.ศ. 2538 เป็น 6.03 และ 5.57 ในปี พ.ศ. 2539 และ 2540 ตามลำดับ ถึงแม้ว่าในปี พ.ศ. 2542 ผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของอินเดียจะประสบกับปัญหาโรคระบาด แต่ยังสามารถส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกา คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 148 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตารางที่ 13) โดยมีค่า RCA สูงถึง 6.40 ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 สามารถส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปสหรัฐอเมริกา คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 222 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขยายกำลังการผลิตเพิ่มมากขึ้น ทำให้ค่า RCA ในปี พ.ศ. 2543 มีค่าสูงถึง 8.29 และเมื่อพิจารณาร่วมกับสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศสหรัฐอเมริกา จะพบว่าแนวโน้มลดลงในช่วงแรก คือ ลดลงจากร้อยละ 4.96 ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 4.03 ในปี พ.ศ. 2538 (ตารางที่ 15) ทั้งนี้เนื่องจากผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมีปริมาณลดลง เพราะเกิดโรคระบาดตั้งที่กล่าวมาแล้ว จากนั้นสัดส่วนการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศอินเดียไปยังสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 4.03 4.68 4.72 5.67 และ 7.28 ในปี พ.ศ. 2538 2539 2540 2541 2542 และ 2543 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

เมื่อพิจารณาค่า RCA ในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของอินเดียไปยังสหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบกับค่า RCA ของไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 จะพบว่า ไทยมีค่า RCA มากกว่าอินเดีย แสดงถึงไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเมื่อเปรียบเทียบกับอินเดีย ปัจจัยที่มีผลต่อการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของไทยและอินเดียอาจเนื่องมาจาก ไทยมีกำลังการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมากกว่าอินเดียและมีสัดส่วนในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกาเมื่อเปรียบเทียบกับค่าส่งออกสินค้าทั้งหมดไปยังสหรัฐอเมริกา คิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าอินเดีย

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ

จะเป็นการพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (ICC) ในการส่งออก และนำเข้าผลิตภัณฑ์กึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งจากประเทศไทย และประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดียไปยังทั่วโลก โดยพิจารณาจากข้อมูลการส่งออกและการนำเข้า ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543 รวมทั้งแนวโน้มค่าสัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศของประเทศไทย และประเทศคู่แข่ง

จากการคำนวณ จะพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (ICC) ที่ได้จากประเทศไทย และประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ ประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 จะมีค่าเป็น บวก (+) ทั้งหมดซึ่งทำให้ประเทศเหล่านั้นจะมีสถานะเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้า ผลการพิจารณาเป็นรายประเทศ (ตารางที่ 16) เป็นดังนี้

1. ประเทศไทย

จากค่า ICC ที่ได้จะมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 โดยปี 2537 มีค่า ICC เท่ากับ 0.97 ลดลงเป็น 0.84 ในปี 2543 มีซึ่งอธิบายได้ว่าเป็นผลมาจากมูลค่าการนำเข้ากึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งจากทั่วโลกของประเทศไทยที่มากขึ้นทุก ๆ ปี (ตารางผนวกที่ 9) ไม่สอดคล้องกับมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งไปทั่วโลกของประเทศไทยที่มีค่าเพิ่มขึ้นและลดลงทุก ๆ ปีอย่างไรก็ดีในปี 2543 จึงกลับเพิ่มขึ้น (ตารางผนวกที่ 10) ซึ่งตรงกับมูลค่าของผลผลิตกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยที่ลดลงแล้วค่อยกลับมาขึ้นในปี 2543 (ตารางที่ 6) สรุปได้ว่าศักยภาพการผลิตกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยตกต่ำลง แต่ประเทศไทยก็ยังมีสถานะเป็นประเทศผู้ส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง

2. ประเทศเอกวาดอร์

จากค่า ICC ที่ได้จะมีแนวโน้มคงที่เท่ากับ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 ตลอดยกเว้นปี 2541 และปี 2543 ที่เอกวาดอร์ต้องประสบโรคระบาดกึ่งรุนแรงโดยเฉพาะในปี 2543 จนเป็นเหตุต้องนำเข้ากึ่งจากต่างประเทศโดยในปี 2541 มีมูลค่าการนำเข้ากึ่ง 0.158 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี 2543 มีมูลค่าการนำเข้ากึ่ง 0.044 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งค่า ICC ที่ได้เท่ากับ 0.999629 และ 0.999676 ดังนั้น เอกวาดอร์มีสถานะเป็นประเทศผู้ส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง

ตารางที่ 16 วิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (International Competitiveness Coefficients: ICC)

พ.ศ.	ไทย	เอกวาดอร์	เม็กซิโก	อินโดนีเซีย	อินเดีย
2537	0.9666	1.0000	0.8907	0.9978	0.9992
2538	0.9357	1.0000	0.9699	0.9959	1.0000
2539	0.9319	1.0000	0.9620	0.9930	0.9998
2540	0.9083	1.0000	0.9701	0.9865	0.9994
2541	0.8433	0.9996	0.9680	0.9897	1.0000
2542	0.8374	1.0000	0.9624	0.9757	1.0000
2543	0.8363	0.9997	0.9544	0.9849	0.9994

ที่มา: (จากการคำนวณตารางผนวกที่ 9-10)

3. ประเทศเม็กซิโก

จากค่า ICC ที่ได้จะมีแนวโน้มคงที่อยู่ในช่วง 0.95-0.97 ยกเว้นในปี 2537 ที่มีค่า ICC เท่ากับ 0.890683 ดังนั้นเม็กซิโกมีสถานะเป็นประเทศผู้ส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง

4. อินโดนีเซีย

จากค่า ICC ที่ได้จะมีแนวโน้มคงที่อยู่ในช่วง 0.97-0.99 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 ดังนั้นประเทศอินโดนีเซียมีสถานะเป็นประเทศผู้ส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง

5. อินเดีย

จากค่า ICC ที่ได้จะมีแนวโน้มคงที่อยู่ในประมาณช่วง 0.99 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 ดังนั้นประเทศอินเดียมีสถานะเป็นประเทศผู้ส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์การวัดความสามารถในการแข่งขันโดยใช้ RCA และ ICC

จากค่าในตารางที่ 4 14 และ 16 สามารถจัดให้ประเทศไทย เอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดียอยู่ในช่องต่าง ๆ ได้ (ตารางที่ 17) ซึ่งผลที่ได้ปรากฏว่าประเทศเหล่านั้นอยู่ในช่องที่ 1 ทั้งหมดและส่วนแบ่งการตลาดในการส่งออกสินค้าไปสหรัฐอเมริกาต้องมากกว่า 1 % ทั้งหมดด้วย จึงกล่าวได้ว่าประเทศเหล่านั้นมีความสามารถในการประสิทธิภาพการแข่งขันสินค้ากับนานาชาติ

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์การวัดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ RCA และ ICC

	ICC > 0	ICC < 0
RCA > 1.0 and Export Share > 1 %	ไทย เอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และ อินเดีย	B
RCA < 1.0	C	D

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศคู่ค้ามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นและนำรายได้ให้กับประเทศไทยในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก โดยในปี พ.ศ. 2544 มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยเป็นอันดับ 5 ของมูลค่าการส่งออกสินค้า 10 อันดับแรก ซึ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป โดยประเทศไทยส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกามากที่สุด และมีส่วนแบ่งการตลาดเป็นอันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยมีคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ เอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย

จากผลการวิเคราะห์ในบทต่าง ๆ ที่ผ่านมา สามารถสรุปสาระสำคัญของการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังสหรัฐอเมริกา โดยในส่วนแรกจะเป็นการสรุปสาระสำคัญของการผลิตและการตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง จากนั้นจึงเป็นการสรุปสาระสำคัญของการศึกษาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ไปยังสหรัฐอเมริกา ตามลำดับดังนี้

ประเทศไทยมีการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล และการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ทำรายได้มาสู่ประเทศเป็นจำนวนมากในแต่ละปี นำไปสู่การสร้างฐานเศรษฐกิจแก่ประเทศให้มั่นคงและยืนนาน โดยในปี พ.ศ. 2544 มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยเป็นอันดับ 5 จากมูลค่าการส่งออกสินค้า 10 อันดับแรก คิดเป็นมูลค่าการส่งออก 96,995.60 ล้านบาท ผลผลิตกุ้งทะเลของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี โดยสัดส่วนกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งประมาณร้อยละ 99 เป็นกุ้งกุลาดำที่ได้มาจากการเพาะเลี้ยง อีกประมาณร้อยละ 1 เป็นกุ้งกุลาดำที่จับจากธรรมชาติ ซึ่งกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ประเทศไทยส่งออกส่วนใหญ่เป็นกุ้งกุลาดำที่ได้มาจากการเพาะเลี้ยง ที่มีทั้งการเลี้ยงแบบกึ่งธรรมชาติและแบบพัฒนา โดยเฉพาะการเลี้ยงแบบพัฒนามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่สูง ผลผลิตที่ได้จะอยู่ประมาณ 1,000-1,200 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี โดยต้นทุนในการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนทางด้านวัตถุดิบ ได้แก่ อาหารกุ้ง รองลงมา คือ ต้นทุนค่าจ้างแรงงาน และต้นทุนค่าไฟฟ้า แม้ว่าปัจจุบันภาครัฐจะมีนโยบายกำหนดพื้นที่เลี้ยงกุ้งเพื่อลดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน โดยให้ความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมากขึ้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การขยายตัวของผลผลิตจึงอาศัยการเพิ่มผลผลิตจากพื้นที่เพาะเลี้ยงเดิมเป็นสำคัญ โดยผลผลิตมากกว่าร้อยละ 90 จะส่งออกไปจำหน่ายไปยังต่างประเทศ และในจำนวนนี้เป็นผลผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมากกว่าร้อยละ 99 จะส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ตลาดส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น โดยมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญเป็นอันดับหนึ่ง และประเทศไทยมีส่วนครองตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดนี้เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนประเทศคู่แข่งชั้นที่สำคัญของประเทศไทยในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ได้แก่ ประเทศเอกวาดอร์ และเม็กซิโก ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศในทวีปอเมริกา นอกจากนี้ยังมีประเทศอินโดนีเซีย และอินเดียที่ถือว่าเป็นคู่แข่งชั้นที่สำคัญในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ซึ่งอยู่ในกลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย โดยประเทศไทยนั้นมีความได้เปรียบทางการแข่งขันในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมา โดยตลอด ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยประสบผลสำเร็จในการเพาะเลี้ยงและการแปรรูปผลิตภัณฑ์กุ้ง ได้แก่ การพัฒนาเทคนิคการเพาะฟักพันธุ์กุ้ง และการจัดการฟาร์มที่ดีอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับอาหารกุ้งมีคุณภาพดี ทำให้ผลผลิตต่อไร่สูง ทางด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออกนั้น โรงงานแปรรูปแช่เยือกแข็งมีความก้าวหน้าทางเทคนิคการผลิตทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับของตลาด

ในส่วนของภาครัฐยังขาดการประสานงานระหว่างกันของภาครัฐ ทำให้เกิดความล่าช้าและระเบียบขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน ปัญหาที่สำคัญ คือ กฎระเบียบของรัฐบาลที่ไม่ทันตามความเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ สถานการณ์ประเทศคู่ค้าและประเทศคู่แข่ง นอกจากนี้ยังมีการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษวัตถุดิบอาหารที่นำมาใช้เลี้ยงกุ้ง คือ ปลาป่นในอัตราที่สูง อีกทั้งปลาป่นในประเทศเกิดปัญหาการขาดแคลนเนื่องจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล และมีคุณภาพต่ำ ทำให้ต้องนำเข้าปลาป่นคุณภาพสูงจากต่างประเทศ ซึ่งปลาป่นที่นำเข้านั้นมีราคาอยู่ในระดับที่สูง เป็นสาเหตุทำให้ต้นทุนในส่วนของการเลี้ยงกุ้ง ผลก็คือราคากุ้งรวมทั้งกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ส่งออกของไทยมีราคาสูงกว่าประเทศคู่แข่งชั้นเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เนื่องจากประเทศคู่แข่งชั้นต่างมีนโยบายลดต้นทุนการผลิตและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นอย่างดี เหล่านี้ล้วนส่งผลให้ศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยลดลง จนไม่สามารถส่งออกได้เต็มกำลังการผลิตทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีเทคโนโลยีการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่รวดเร็วกว่าประเทศคู่แข่งอื่น ๆ มาก นอกจากนี้ประเทศคู่ค้ายังมีมาตรการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศคู่ค้าเหล่านั้น เช่น มาตรการทางด้านสุขอนามัย มาตรการทางการค้าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น มีผลทำให้การส่งออกของประเทศไทยไม่สามารถกระทำได้อย่างสะดวกดังเช่นที่ผ่านมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการศึกษาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏพบว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาในทุกปีที่ทำการศึกษา โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 16.27-23.01 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยจัดได้ว่าเป็นประเทศผู้ส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่สำคัญในตลาดสหรัฐอเมริกาและตลาดโลก มีสัดส่วนการส่งออกเป็นอันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นอกจากนี้กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากประเทศไทยมีความได้เปรียบในด้านคุณภาพของสินค้าเมื่อเทียบกับผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่สำคัญในตลาดโลก นั้น แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการแข่งขันผู้ผลิตของไทยสำหรับธุรกิจกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพื่อการส่งออกในตลาดสหรัฐอเมริกาเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ เช่น ประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย เป็นต้นอยู่ในระดับที่สูง สำหรับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ คือ ประเทศเอกวาดอร์ ซึ่งจากค่า RCA ที่คำนวณได้ ประเทศไทยมีค่า RCA น้อยกว่าประเทศเอกวาดอร์ในทุกปีที่ทำการศึกษา โดยค่า RCA ของประเทศเอกวาดอร์มีค่าอยู่ระหว่าง 33.5-112.46 ทั้งนี้เป็นเพราะประเทศเอกวาดอร์มีความได้เปรียบทางด้านที่ตั้งที่ใกล้กว่าประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะมีปริมาณการส่งออกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่กุ้งในประเทศเอกวาดอร์มักประสบปัญหาโรคระบาดหลายครั้ง และสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ทำให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น จึงคาดว่าในอนาคตความได้เปรียบเปรียบเทียบที่ปรากฏประเทศของประเทศเอกวาดอร์น่าจะมีแนวโน้มลดลง ดังนั้น คู่แข่งขันที่เห็นชัดของประเทศไทย คือ ประเทศอินโดนีเซีย และอินเดีย ซึ่งมีศักยภาพการผลิตใกล้เคียงกับประเทศไทย โดยค่า RCA ของประเทศอินโดนีเซีย และอินเดียมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งประเทศทั้งสองมีข้อได้เปรียบทางด้านต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า และราคากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมีราคาถูกลงกว่า จึงคาดได้ว่าประเทศอินโดนีเซีย และอินเดีย จะมีความได้เปรียบในการแข่งขันกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพิ่มขึ้นในอนาคต อาจกล่าวได้ว่าความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญของประเทศคู่แข่งกับประเทศไทยในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ด้านการผลิต ด้านคุณภาพ และราคาจะเป็นเกณฑ์ตัดสินใจในการเลือกซื้อของผู้บริโภคอีกทางหนึ่ง ดังนั้นจึงควรปรับปรุงคุณภาพของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และรักษาระดับคุณภาพของสินค้าไม่ให้มีปัญหาทางด้านสุขอนามัย อันจะลดโอกาสการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยลงได้

และจากการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศพบว่าประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย มีค่า ICC เป็น บวก (+) ทั้งหมดซึ่งทำให้ประเทศเหล่านี้ มีสถานะเป็นประเทศผู้ส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งทั้งหมด เมื่อสังเกตจะพบว่าประเทศเอกวาดอร์ เม็กซิโก อินโดนีเซีย และอินเดีย มีค่า ICC คงที่ไม่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงลง หรือขึ้นมากนัก แต่ประเทศไทยนั้นจะมีค่า ICC ที่มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยปี 2537 มีค่า ICC เท่ากับ 0.97 ลดลงจน โดยปี 2543 มีค่า ICC เท่ากับ 0.84 จึงสามารถพิจารณาได้ว่าศักยภาพการผลิตและการส่งออกกุ้งสด แช่เย็นแช่แข็งของไทยตกต่ำลง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของ ประเทศไทยจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงขึ้นต่อเนื่องทุก ๆ ปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2543 เหตุที่ประเทศไทยต้องนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากต่างประเทศอื่นเนื่องมาจากประเทศไทยไม่สามารถผลิต กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในปริมาณที่เพียงพอต่อปริมาณความต้องการในการส่งออกของไทย และกุ้งที่ ไทยผลิตได้มีปริมาณกุ้งขนาดใหญ่จำนวนจึงเป็นเหตุต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ดังนั้นคาดว่า ในอนาคตแนวโน้มของค่า ICC ของไทย จะมีแนวโน้มลดลงอีก ส่วนประเทศอื่นจะคงที่ไม่มี เปลี่ยนแปลงมากนัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ของไทยไปตลาดสหรัฐอเมริกา มีแนวโน้มลดลง

จากที่สรุปมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันกับ ประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ ในตลาดโลกสำหรับการส่งออกสินค้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังประเทศ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดที่สำคัญที่สุดในสินค้าชนิดนี้ แต่เนื่องจากปัญหาการแข่งขันอย่างเสรี ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และมาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้า เป็นข้อจำกัดและ อุปสรรคทางการค้าของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการร่วมมือ ระหว่างภาครัฐบาลและเอกชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต และพัฒนาระบบตลาดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การขยายตัวในด้านการส่งออก อย่างต่อเนื่อง และสามารถรักษาและขยายส่วนแบ่งการตลาดตลอดจนสามารถแข่งขันกับประเทศ อื่น ๆ ในตลาดโลกมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถให้ข้อเสนอแนะที่จะใช้เป็นแนวทางที่จะพัฒนาทางธุรกิจ กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพื่อการส่งออก โดยแยกข้อเสนอได้เป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการ ศึกษา และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

ในส่วนนี้จะแบ่งข้อเสนอแนะภาครัฐบาลในการพัฒนาและสนับสนุนธุรกิจกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพื่อการส่งออกของประเทศไทย และข้อเสนอแนะสำหรับภาคเอกชน ซึ่งได้แก่ผู้ผลิต ผู้ส่งออก รวมทั้งเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งของประเทศไทย เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตและการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐบาล

1. ภาครัฐบาลต้องให้การสนับสนุนในด้านต้นทุนการผลิตอย่างจริงจัง โดยมีการวางแผนลดต้นทุนและลดการส่งออก เช่น หาแหล่งวัตถุดิบราคาถูก โดยเฉพาะปลาปนคุณภาพโปรตีนสูง เป็นต้น หรืออาจมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อที่จะสามารถผลิตปลาปนที่มีคุณภาพโปรตีนสูงทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ หรือควรถูกกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษนำเข้าปลาปนในระดับต่ำ เพื่อลดภาระต้นทุนการนำเข้า ขณะเดียวกันก็ไม่ต้องกระทบกับราคาปลาปนที่ผลิตได้ภายในประเทศ การขยายการเพาะเลี้ยงกุ้ง ปรับปรุงวิธีการเก็บรักษา วิธีการขนส่ง เพิ่มคุณภาพการผลิต รวมทั้งพัฒนาระบบการตลาดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพยายามหาหนทางในการผ่อนปรนมาตรการด้านภาษีอากร โดยเฉพาะภาษีการนำเข้า และภาษีวัตถุดิบอาหารสัตว์ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ได้ ในด้านตลาดส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งนั้นประเทศไทยพึ่งพิงตลาดหลักค่อนข้างสูง โดยเฉพาะตลาดสหรัฐอเมริกา ซึ่งหากตลาดหลักเกิดผันผวนก็อาจส่งผลให้เกิดความชะงักงันได้ ดังนั้นจึงควรหาช่องทางในการขยายตลาดใหม่ เช่น มาเลเซีย ใต้หวัน จีน สิงคโปร์ เป็นต้น โดยประเทศดังกล่าวอยู่ในทวีปเอเชียด้วยกันทำให้การขนส่งมีความสะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งประเทศต่าง ๆ เหล่านี้มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากประเทศปีละหลายพันล้านบาท

2. รัฐบาลควรมีการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะโครงการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะเลี้ยงและลดต้นทุนการผลิตซึ่งทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันการระบาดของโรคในอนาคตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จะมีผลช่วยในการลดปัญหาสารตกค้างในกุ้งที่เกิดการใช้สารเคมีในปริมาณมาก เปิดโอกาสให้สินค้ากุ้งจากประเทศไทยสามารถผ่านขั้นตอนการตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพสินค้าของประเทศผู้นำเข้าได้สะดวกขึ้น นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยทดลองประจำในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำมาก ๆ โดยเชื่อมโยงข้อมูลจากการเพาะเลี้ยงต่าง ๆ มายังศูนย์ โดยใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และฟาร์มต่าง ๆ สมัครเป็นสมาชิกของศูนย์ เมื่อฟาร์มเพาะเลี้ยงต่าง ๆ ที่เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมาชิกประสบปัญหาที่สามารถป้อนข้อมูลเข้ามายังศูนย์เพื่อศึกษาวิเคราะห์และวิจัย โดยการวิเคราะห์และวิจัยของศูนย์ควรเน้นที่การวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ผลงานวิจัยหรือองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว ใช้เวลาน้อย รวดเร็วและทันการณ์ เป็นลักษณะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มีข้อจำกัดในเงื่อนไขของเวลามากนัก และเพื่อนำไปสู่การพัฒนาในระยะยาว ซึ่งการมีศูนย์วิจัยและระบบระบบเครือข่ายเช่นนี้จะช่วยแก้ปัญหาในการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำที่ฟาร์มต่าง ๆ ประสบได้ทันท่วงที และช่วยให้ผู้เพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำแต่ละรายไม่ต้องลงทุนสร้างห้องวิจัยทดลองของตนเองซึ่งต้องลงทุนสูงมาก ช่วยลดความเสี่ยงในการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำในระดับหนึ่ง และอาจช่วยลดต้นทุนการผลิตกุ้งกุลาดำได้จำนวนหนึ่งด้วย

3. รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทในการเจรจาต่อรองทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อลดอุปสรรคต่าง ๆ ปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้า กำหนดมาตรการด้านอนุรักษทรัพย์ากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับสากล สนับสนุนการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งและสนับสนุนในด้านการส่งออก ตลอดจนพัฒนาข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดทั้งของประเทศคู่ค้าและคู่แข่งที่เกี่ยวข้องให้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกให้ดียิ่งขึ้น และควรส่งเสริมในด้านการประชาสัมพันธ์และวางแผนการตลาดเพื่อสร้างภาพพจน์ให้เป็นที่ยอมรับต่อไปในตลาดโลก

4. หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาราคากุ้งตกต่ำ โดยเสนอให้รัฐบาลสนับสนุนให้เก็บสต็อกกุ้งเข้าห้องเย็น หรือตั้งปริมาณกุ้งส่วนเกินออกจากตลาดและนำมาป้อน โรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องในช่วงที่กุ้งในตลาดไม่เพียงพอ พร้อมทั้งเก็บภาษีนำเข้ากุ้ง โดยคาดว่าในปี 2545 จะเพิ่มการจัดเก็บในอัตราร้อยละ 5 จากที่ในปัจจุบันยังไม่มีการจัดเก็บภาษีนำเข้า ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้มีการนำเข้ามาเพื่อส่งออก ขณะเดียวกันควรเร่งรัดให้กระทรวงพาณิชย์เร่งดำเนินการเกี่ยวกับตลาดซื้อขายล่วงหน้า เพื่อให้ราคากุ้งในประเทศมีเสถียรภาพมากขึ้น (นิตยสารเพื่อนชาวกุ้ง อ่างในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2545)

5. จากผลการศึกษาจะพบว่าปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยมีปริมาณสูงขึ้นทุก ๆ ปี ทั้งภาครัฐและเอกชนควรนำประเด็นการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งมาวิเคราะห์และจัดประชุมกันพิจารณากำหนดหรือตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย

ข้อเสนอแนะด้านภาคเอกชน

1. ในด้านผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งในพื้นที่เดียวกันควรจะดูแลกันซึ่งกันและกัน ในการใช้ทรัพยากร เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และจะช่วยป้องกัน โรคกุ้งระบาด ได้อีกทางหนึ่งด้วย รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเพาะเลี้ยงเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการเพาะเลี้ยงให้ดีขึ้น อันจะนำมาสู่การได้เปรียบทางด้านต้นทุนการผลิตซึ่งจะส่งผลดีต่อการส่งออกในด้านการแข่งขัน ได้อีกทางหนึ่งด้วย

2. เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้ง ควรเลี้ยงกุ้งโดยไม่ปล่อยให้กุ้งมีความหนาแน่นมากเกินไป เพราะจะทำให้อัตราการเจริญเติบโตของกุ้งเจริญไม่ดีและไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดโรคระบาดในตัวกุ้ง ได้ง่ายขึ้นทำให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงจำเป็นต้องใช้สารเคมีเป็นเหตุทำให้สารเคมีตกค้างในตัวกุ้งได้ง่าย ส่งผลต่อคุณภาพของกุ้งไม่ได้มาตรฐาน

3. ผู้ส่งออกไทยจำเป็นต้องปรับตัวเข้าสู่ตลาดคุณภาพมากขึ้น โดยการปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ดีขึ้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ การปรุงแต่งกุ้งสดเป็นสินค้ากึ่งสำเร็จรูป เช่น กุ้งชุบขนมปังและกุ้งป่น เป็นต้น ซึ่งไทยเป็นตลาดใหญ่ในกลุ่มเครือข่ายจำหน่ายอาหาร นอกจากนี้การมุ่งสู่วิสัยทัศน์เป็นครัวของโลก โดยการนำกุ้งสดปรุงแต่งเป็นอาหารพร้อมรับประทานทุกรูปแบบ อาหารจีน ญี่ปุ่น ไทย และอาหารตะวันตก เช่น คิมฉ้า ซูชิ ปอเปี๊ยะกุ้ง เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันสัดส่วนมูลค่าการส่งออกกระหว่างกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งกับผลิตภัณฑ์กุ้งแปรรูปมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากประมาณ 64 : 38 ในปี 2543 เป็น 58 : 42 ในปี 2544 และคาดว่าในปี 2545 สัดส่วนจะเท่ากับ 50 : 50 (นิตยสารเพื่อนชาวกุ้ง อ้างในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2545)

4. เน้นการผลิตแบบประสานประโยชน์ และให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารทะเลกับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งในลักษณะของการผลิตแบบมีข้อตกลง (Contract-Farming) ให้มากขึ้น เพื่อจัดระบบการผลิตและขยายการเพาะเลี้ยงของเกษตรกรให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านเงินทุน ข้อมูล ข่าวสารและเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (เช่น การส่งเสริมให้เกษตรกรผู้มีสัญญาในการผลิตกุ้งทะเลเพื่อป้อนโรงงานผลิตของบริษัทเอกชนบางราย โดยอาศัยการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยระบบปิด เป็นต้น) ซึ่งในการนี้ผู้ประกอบการก็จะได้รับประโยชน์จากการมีวัตถุดิบที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอกับความต้องการ

5. เร่งพัฒนาศักยภาพการผลิตสูงขึ้น ทั้งด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ให้มีรูปแบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในประเทศผู้นำเข้าให้มากที่สุด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์และหลีกเลี่ยงการแข่งขันกับสินค้าจากประเทศคู่แข่งรายอื่น รวมถึงการพัฒนารูปแบบการบรรจุหีบห่อให้ทันสมัยตลอดจนการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

6. เนื่องจากประเทศไทยผลิตกุ้งขนาดใหญ่ได้ปริมาณน้อย จึงจำเป็นต้องนำเข้าจากพม่า อินเดีย และเวียดนาม มาแปรรูปแล้วส่งออก เพื่อให้ต่างประเทศเลือกซื้อสินค้าจากไทยได้มากขึ้น แต่การนำเข้ากุ้งจากต่างประเทศก็ต้องนำเข้าเฉพาะขนาดที่จำเป็นไม่ทำให้สินค้าจากเกษตรกรไทยเดือดร้อน การผลิตกุ้งขนาดใหญ่ของไทยสู้เพื่อนบ้านไม่ได้ ดังนั้น จึงควรพิจารณาว่านี่คือสิ่งที่บอกว่าเป็นประเทศไทยได้ขนาด 50-60 ตัวต่อกิโลกรัมได้ดี จึงน่าจะเป็นจุดขายซึ่งจะทำให้เกิดผลดีด้วยซ้ำ (นิตยสารสัตว์น้ำ อ่าง ในบริษัท BIZ DIMENSION จำกัด, 2545)

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาคำดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ หากใช้ข้อมูลมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของประเทศต่าง ๆ แทนมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศต่าง ๆ จะช่วยให้ผลการวิเคราะห์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เห็นภาพปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศคู่แข่งนั้น ๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้สามารถวิเคราะห์คู่แข่งได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และจะทำแบบจำลองการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการแข่งขัน ทราบการเปลี่ยนแปลงของการขยายตัวของส่งออกของสินค้าเป็นผลมาจากปัจจัยใด

เอกสารอ้างอิง

กรมประมง กองนโยบายและแผนงาน. 2544. สถิติการประมงแห่งประเทศไทย. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กองเศรษฐกิจการประมง กรมประมง. 2545. “สรุปสถานการณ์กุ้งในรอบครึ่งปีแรกของปี 2545” (อัครานา)

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้าโดยความร่วมมือของกรมศุลกากร. 2544. สถิติการค้าระหว่างประเทศ. กระทรวงพาณิชย์.

จินตนา เอี่ยมละออ. 2541. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงมาตรการทางการค้าต่อการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฐะปะณี มะลิซ้อน. 2539. ความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บริษัท BIZ DIMENSION จำกัด. 2544. “บทความกุ้ง”. <http://www.thaifarmzone.com>

บริษัท BIZ DIMENSION จำกัด. 2545. “บทความกุ้ง”. <http://www.thaifarmzone.com>

นิติตหลักสูตรธุรกิจการเกษตร รุ่นที่ 6. 2543. ระบบธุรกิจกุ้งกุลาดำ. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาวดี ไวยราบุตร. 2543. การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในตลาดที่สำคัญ. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วุฒิชัย ดำริ่มุงกิจ. 2542. กลยุทธ์การตลาดของผู้ส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2544. “กุ้งปี 2545 ระว่างประเทศคู่แข่ง...แย่งตลาด”. กระแสทรรศน์.

(25 ส.ค.44)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิทธิชัย ไกรสิทธิสิรินทร. 2539. **อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่เยือกแข็งเพื่อความมั่นคงของเศรษฐกิจไทย**. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยปริญาโท, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. 2534. **มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนดสุขลักษณะสำหรับผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเยือกแข็ง**. กรุงเทพมหานคร.

สมล สุวรรณภาศรี และรวีวรรณ ชัยนัตตระกุล. 2539. “กุ้งไทยส่งออก ภาวะถึงจุดพลิกผัน”. **เศรษฐกิจพิเศษ**. (14 กรกฎาคม-กันยายน 2539): น.17-29.

Bela Balassa, B. 1989. **Comparative Advantage Policy and Economic Development**. Great Britain: BPC Weatons Ltd.Exeter.

Food and Agriculture Organization of the United Nation, 2000. **FAO Fishery Statistic Yearbook**.

International Monetary Fund. 1986-2000. **International Financial Statistics YearBook**.

Japan External Trade Organization. 2000. **ASEAN INDUSTRIAL COMPETITIVENESS**.

U.S. Bureau of the Census. 2000. **The World Trade Atlas**. WashingtonD.C.:

U.S. Bureau of the Census.

U.S. Bureau of the Census. 2001. **The World Trade Atlas**. WashingtonD.C.:

U.S. Bureau of the Census.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

มาตรฐานและราคาของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพื่อการส่งออก

ตารางผนวกที่ 1 ขนาดมาตรฐานกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง

ขนาด	น้ำหนักสุทธิ 1 กก. จำนวนกึ่ง (ตัว)		น้ำหนักสุทธิ 1 ปอนด์ จำนวนกึ่ง (ตัว)			น้ำหนักกึ่งแต่ละตัว (กรัม)	
	ต่ำสุด	สูงสุด	ขนาด	ต่ำสุด	สูงสุด	ต่ำสุด	สูงสุด
1-11	1	11	1-5	1	5	90	-
1-15	1	15	1-7	1	7	64	-
1-22	1	22	1-10	1	10	45	-
1-33	1	33	1-15	1	15	30	-
16-25	16	25	6-12	8	12	27	56
26-33	26	33	13-15	13	15	30	34
24-45	24	45	11-20	11	20	22	41
34-45	34	45	16-20	16	20	22	29
46-56	46	56	21-25	21	25	18	22
46-66	46	66	21-30	21	30	15	21
57-66	57	66	26-30	26	30	15	18
67-77	67	77	31-35	31	35	13	15
71-90	71	90	31-40	31	40	11	14
78-90	78	90	36-40	36	40	11	13
91-111	91	111	41-50	41	50	9	11
112-142	112	142	51-60	51	60	7	9
122-166	122	166	51-70	51	70	6	9
143-166	143	166	61-70	61	70	6	7
167-200	167	200	71-90	71	90	5	6
201-250	201	250	91-100	91	100	4	5
251-333	251	333	111-130	111	130	3	4
334-400	334	400	100-200	100	200	-	-
401-660	401	660	200-300	200	300	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

น้ำหนักสุทธิ 1 กก.			น้ำหนักสุทธิ 1 ปอนด์			น้ำหนักกึ่งแต่ละตัว	
จำนวนกึ่ง (ตัว)			จำนวนกึ่ง (ตัว)			(กรัม)	
ขนาด	ต่ำสุด	สูงสุด	ขนาด	ต่ำสุด	สูงสุด	ต่ำสุด	สูงสุด
661-1110	661	1110	300-500	300	500	-	-

ที่มา: (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2534)

ตารางผนวกที่ 2 เกณฑ์กำหนดข้อบกพร่องของกุ้งสดแช่แข็งที่ยอมให้ได้

ชนิดของข้อบกพร่อง	ข้อบกพร่องที่ยอมให้ไม่มากกว่า
1. การเสียน้ำหนักหรือการแห้งแข็ง	ร้อยละ 14 ของจำนวน
2. จุดดำที่ตัวกุ้ง	เนื้อร้อยละ 20 ของจำนวน เปลือกร้อยละ 30 ของจำนวน
3. ซีนหรือเศษกุ้งที่ไม่สมบูรณ์(ยกเว้นกุ้งเนื้อหัก)	ร้อยละ 24 ของน้ำหนัก
4. การเกาะเปลือกไม่เรียบร้อย(เฉพาะกุ้งไว้หางและกุ้งเนื้อ)	ร้อยละ 14 ของน้ำหนัก
5. กุ้งที่เกาะหัวไม่หมดและกุ้งเปลือกนิ่ม	ร้อยละ 9 ของน้ำหนัก
6. ส่วนของกุ้ง(ขา เศษเปลือก และหนวด)	28 ชิ้นต่อกุ้ง 1 กิโลกรัม 70 ชิ้นต่อกุ้ง 1 กิโลกรัม สำหรับกุ้งที่มี ขนาดเล็กกว่า 400 ตัวต่อ 1 กิโลกรัม
7. การชักไม่เรียบร้อย(เฉพาะชนิดที่มีการชักได้)	ร้อยละ 14 ของจำนวน
8. สิ่งแปลกปลอมอื่นๆที่ไม่เป็นอันตราย	10 ชิ้นต่อกุ้ง 1 กิโลกรัม

ที่มา: (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2534)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางภาคผนวกที่ 3 ราคาทุ้งกลาดำของไทยแยกเป็นรายเดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2544

ปี พ.ศ.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย	อัตราการขยายตัวเฉลี่ย
ราคาทุ้งกลาดำขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม(บาทต่อกิโลกรัม)														
2537	205.60	208.00	209.17	202.92	209.34	190.00	220.00	203.20	190.50	195.25	185.20	190.25	200.79	
2538	192.75	199.25	207.50	204.33	199.00	194.75	206.60	210.50	211.00	211.50	175.50	158.25	197.58	-1.60%
2539	170.60	179.75	195.50	206.75	200.40	208.25	182.20	167.75	179.50	175.00	171.75	184.33	185.15	16.29%
2540	193.00	199.25	210.00	199.00	205.25	209.40	217.00	254.25	283.00	338.75	352.50	364.25	252.14	36.18%
2541	440.50	445.75	404.25	346.33	333.75	375.00	345.50	311.00	290.25	256.75	202.40	230.00	331.79	31.59%
2542	387.50	370.00	362.50	362.50	352.50	335.00	312.50	317.50	340.00	367.50	382.50	370.00	355.00	7.00%
2543	360.00	397.50	415.00	412.50	405.00	405.00	430.00	445.00	437.50	402.50	402.50	410.00	410.21	15.55%
2544	425.00	400.00	372.50	355.00	357.50	320.00	316.25	319.00	288.55	260.00	269.44	307.86	332.59	-18.92%
ราคาทุ้งกลาดำขนาด 40 ตัวต่อกิโลกรัม(บาทต่อกิโลกรัม)														
2537	168.75	170.83	174.50	177.50	191.25	188.75	187.50	174.50	181.25	176.25	181.50	185.00	179.80	
2538	193.75	199.83	207.90	202.50	203.13	204.38	203.50	190.50	175.00	161.50	153.75	152.50	187.35	4.20%
2539	183.13	193.33	194.38	190.83	190.00	181.25	168.25	158.13	168.13	163.50	163.75	167.50	176.85	-5.61%
2540	193.00	195.63	195.00	190.83	192.50	195.00	197.71	244.00	277.50	337.00	352.50	367.50	244.85	38.45%
2541	482.50	435.00	387.50	335.00	342.50	388.75	373.00	327.50	307.00	225.00	182.50	213.33	333.30	36.12%
2542	277.50	280.00	282.50	292.50	277.50	237.50	242.50	247.50	245.00	282.50	280.00	267.50	267.71	-19.68%
2543	282.50	305.00	320.00	335.00	322.50	310.00	342.50	370.00	362.50	330.00	315.00	325.00	326.67	22.02%
2544	337.50	322.50	312.50	297.50	312.50	289.50	268.75	273.33	257.27	227.00	228.89	261.43	282.22	-13.61%
ราคาทุ้งกลาดำขนาด 50 ตัวต่อกิโลกรัม(บาทต่อกิโลกรัม)														
2540	175.00	182.50	177.50	177.50	180.00	180.00	200.00	245.00	275.00	305.00	335.00	312.50	228.75	
2541	380.00	370.00	320.00	270.00	270.00	295.00	290.00	270.00	270.00	200.00	165.00	177.50	273.13	19.40%
2542	227.50	235.00	240.00	252.50	232.50	200.00	210.00	215.00	225.00	257.50	247.50	235.00	231.46	-15.26%
2543	255.00	280.00	287.50	285.00	270.00	265.00	295.00	345.00	337.50	305.00	290.00	290.00	292.07	26.19%
2544	297.50	287.50	280.00	267.50	285.00	247.50	238.75	251.67	234.09	205.50	210.00	240.00	253.75	-13.12%

ที่มา: (สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งของไทย, 2545)

ตารางผนวกที่ 4 ราคาเฉลี่ยรายปีขายส่งกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย ณ ตลาดสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่
ปี พ.ศ. 2537-2544 (เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อปอนด์)

ราคากุ้งกุลาดำต้ม	ปี พ.ศ.								
	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	
ไว้หาง ขนาด 71/90 ตัวต่อปอนด์				4.93	4.70	3.91	4.70	3.75	
ไว้หาง ขนาด 61/70 ตัวต่อปอนด์		5.68	5.08	5.37	4.32	4.67	5.40	4.34	
ไว้หาง ขนาด 51/60 ตัวต่อปอนด์	6.13	6.13	5.68	5.91	5.12	5.23	5.85	4.73	
ไว้หาง ขนาด 41/50 ตัวต่อปอนด์	6.50	6.41	6.13	6.42	5.95	5.45	6.18	5.19	
ไว้หาง ขนาด 31/40 ตัวต่อปอนด์	6.87	7.12	6.81	7.29	7.09	6.25	6.87	5.79	
ไว้หาง ขนาด 26/30 ตัวต่อปอนด์	7.84	8.33	7.96	8.41	9.27	7.88	8.19	6.68	
ไว้หาง ขนาด 21/25 ตัวต่อปอนด์	8.79	9.43	9.39	9.62	10.4	6	9.17	9.70	7.58
ติดเปลือก ขนาด 51/60 ตัวต่อปอนด์	4.39	3.85	3.71	4.01	3.60	3.75	4.60	3.60	
ติดเปลือก ขนาด 41/60 ตัวต่อปอนด์	4.82	4.29	4.23	4.78	4.01	4.12	4.88	3.90	
ติดเปลือก ขนาด 31/60 ตัวต่อปอนด์	5.11	4.98	4.86	5.40	5.00	4.69	5.39	4.55	
ติดเปลือก ขนาด 26/30 ตัวต่อปอนด์	5.57	5.93	5.73	6.29	6.44	5.30	6.34	5.02	
ติดเปลือก ขนาด 21/25 ตัวต่อปอนด์	5.85	6.84	6.03	7.14	7.57	6.29	7.22	5.55	
ติดเปลือก ขนาด 16/20 ตัวต่อปอนด์	6.84	7.50	7.84	7.66	8.32	7.69	8.26	6.35	
ติดเปลือก ขนาด Un/15 ตัวต่อปอนด์	8.69	8.73	8.44	9.44	9.14	8.55	10.1	4	9.46

ที่มา: (Umer Barry Publications, 2545)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA)

ตารางผนวกที่ 5 มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศผู้ส่งออกไปยังประเทศ
สหรัฐอเมริกา (X_{ik}) ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543

ปี พ.ศ.	ไทย	เอกวาดอร์	เม็กซิโก	อินโดนีเซีย	อินเดีย
2537	828	445	253	99	122
2538	787	443	341	56	94
2539	619	370	325	106	100
2540	603	582	369	148	120
2541	715	570	380	174	124
2542	768	402	384	159	148
2543	945	186	402	179	222
เฉลี่ย	752	428	351	132	133

ที่มา: (Bureau of the Census, 1994-2001)

ตารางผนวกที่ 6 มูลค่าการส่งออกทั้งหมดในทุกสินค้าของประเทศผู้ส่งออก i ไปยังประเทศ
สหรัฐอเมริกา (X_i) ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543

ปี	ไทย	เอกวาดอร์	เม็กซิโก	อินโดนีเซีย	อินเดีย
2537	10,306	1,726	49,494	6,547	5,309
2538	11,348	1,940	62,101	7,435	5,726
2539	11,336	1,958	74,297	8,250	6,170
2540	12,602	2,055	85,938	9,188	7,322
2541	13,436	1,752	94,629	9,341	8,237
2542	14,330	1,821	109,721	9,525	9,071
2543	16,389	2,210	135,911	10,385	10,686
เฉลี่ย	12,821	1,923	87,442	8,667	7,503

ที่มา: (Bureau of the Census, 1994-2001)

ตารางผนวกที่ 7 มูลค่าการนำเข้ากึ่งสแตนด์แย่นแซ่แข็งจากทั่วโลกของประเทศสหรัฐอเมริกา (X_{wk})
ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2543

ปี พ.ศ.	มูลค่า
2537	2,456
2538	2,340
2539	2,136
2540	2,558
2541	2,638
2542	2,613
2543	3,050
เฉลี่ย	2,542

ที่มา: (Bureau of the Census, 2001)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 8 มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุกชนิดจากทั่วโลกของประเทศสหรัฐอเมริกา (X_w) ระหว่าง
ปี พ.ศ. 2537-2543

ปี พ.ศ.	มูลค่า
2537	663,256
2538	743,543
2539	795,289
2540	869,704
2541	911,896
2542	1,024,618
2543	1,216,888
เฉลี่ย	889,313

ที่มา: (Bureau of the Census, 1994-2001)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การแข่งขันระหว่างประเทศ (ICC)

ตารางผนวกที่ 9 มูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศผู้ส่งออก i (ล้านเหรียญสหรัฐ)

ปี พ.ศ.	ไทย	เอกวาดอร์	เม็กซิโก	อินโดนีเซีย	อินเดีย
2537	32.515	0.000	18.083	0.959	0.317
2538	65.538	0.000	6.969	1.802	0.000
2539	58.821	0.000	7.141	2.965	0.062
2540	73.442	0.000	7.259	5.893	0.224
2541	118.002	0.158	7.998	4.345	0.000
2542	109.636	0.000	8.156	9.092	0.000
2543	131.400	0.044	10.625	7.102	0.287

ที่มา: (FAO, 1997-2001)

ตารางผนวกที่ 10 มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปทั่วโลกของประเทศผู้ส่งออก i (ล้านเหรียญสหรัฐ)

ปี พ.ศ.	ไทย	เอกวาดอร์	เม็กซิโก	อินโดนีเซีย	อินเดีย
2537	1,916.485	536.501	312.753	889.408	802.055
2538	1,974.219	672.784	455.675	875.352	682.045
2539	1,669.280	627.411	368.407	838.760	721.014
2540	1,527.927	872.181	478.516	864.112	796.407
2541	1,388.212	852.666	491.364	837.375	751.565
2542	1,238.546	606.754	425.314	740.565	771.514
2543	1,474.232	271.843	455.495	931.018	896.561

ที่มา: (FAO, 1997-2001)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้